Efter sit udenlandsophold siden Danmarks Tournéens afslutning - begynder Otto Lington den 1. september 1931 at spille hos Pagh i Frederiksbergsgade. Derefter fra november hos Ritz.

Den 20. december 1931 medvirker hans Café Ritz orkester i Politikens 24. Julekoncert i Odd Fellow Palæet. Fr. Schnedler-Petersen dirigerer Københavns Filharmoniske Orkester og der er mange gode medvirkende: Johannes Meyer, Hans Hartvig Seedorff Pedersen, Osvald Helmuth, Operasanger Einar Larson, Statsoperaen, Stockholm, Johannes Poulsen, Valdemar Møller og Elith Pio alle tre fra Det kgl. Teater med en scene fra Kaj Munks ”Cant”, Carl Alstrup med en scene fra Soldat Svejk, Liva og Arne Weel, Co-Optimisterne og endelig en Lander ballet – danset af Harald Lander og Ulla Poulsen m.fl. - med musikken komponeret og dirigeret af Emil Reesen. Otto Lingtons Jazz-Band fra Ritz spillede:

a) Symfonisk Arrangement (af Wilfred Kjær) af Operetten ”Victoria og hendes Husar”
b) Orkestret akkompagnerer Fru Solveig og Hr. Hans W. Petersen til en Sang- og Danseduet af ”Pepina”

I pausen spillede The Amateur Dances Jazz-Band dirigeret af Hr. Børge Rosenwald.

Otto Lingtons ”Jazz-Band fra Ritz” formentlig fra åbningen i november 1931
fra venstre: Vilfred Kjær, piano - Otto Lington, dirigent og violin – Albert Rasmussen, trommer - Eigil Scheuer, saxofon – Knud Bentzen, saxofon - Poul Christiansen, saxofon - Olof Carlson, trompet – Holger Nathansohn, saxofon

Måske har hr. kapelmester Schnedler-Petersen og hans unge kollega Otto Lington, fået sig en snak om jazz eller ej i pausen?

I Danmark havde man eksperimenteret med lyd til filmen helt fra 1923 hvor de to pionerer og opfindere Axel Petersen og Arnold Poulsen viste flere små film med lyd. Bl.a. Storm P. og Chr. Arhoff, som Storm og Stille og Frederik Jensen, som sang ”Ros din kone”. I 1928 havde man igen afholdt en lyd-film-demonstration, hvor bl.a. Carl Fischer sang ”Brændt a’” og Chr. ”Folkekær” Gottschalch sang en række sange. Indtil nu havde man optaget talefilm på to filmruller. Én med billedet og én med lyden. De skulle så synkroniseres. Det var ikke et godt system, for når filmen knækkede – og det gjorde den tit – så passede lyd og billede ikke længere sammen. Så man måtte simpelthen opfinde et ”en-films-system” med både billede og lyd. Så…

I efteråret 1929 var der demonstration af et nyt tonefilmsapparat, opfundet af Petersen & Poulsen for Nordisk Film. Demonstrationen fandt sted i Park-Teatret og Otto Lington blev inden demonstrationen fotograferet sammen med de fire betydende personer, som var involveret i det nye apparat. Det var direktørerne Carl Bauder, Selmer Trane, Johan Ankerstjerne og Fritz Lamprecht. (Ifølge Lington, så kaldte Bauder sig slet ikke direktør, men vekselerer: ”Direktør, det kan enhver idiot kalde sig, men vekselerer, *det* lugter af penge.”)

Demonstrationsfilmene var bl.a. en optagelse af den amerikanske baryton Richard Bonelli (egentlig Bunn) fra Chicago-operaen, som sang Prologen fra Bajadser, en enkelt akt fra en operettefilm – begge var optaget i udlandet, og så naturligvis Otto Lington og hans Lingtonians: ”Desuden hørtes de første Orkesteroptagelser Nordisk Tonefilm har optaget. Det var Lingtons Orkester, som spillede. Det lød pænt, men det var som om, der her manglede lidt endnu. Alt i alt en vellykket Eftermiddag, og det er ingen Tvivl om, at den danske Opfindelse er vundet meget frem, har erobret nyt Land – Danmarks store Biografer.” Det skal dog siges, at der var optaget en meget lang række prøve-lyd-film inden da ifølge Bjørn Rasmussens bog ”Filmens Hvem Hvad Hvor”. Produktion nr. 1 var Lurblæserne optaget på Rådhuspladsen i København den 8. sept. 1928.

Carl Bauder ejede en part af det nye tonefilmspatent og da Nordisk Film gik i betalingsstandsning i 1928 påtog han sig direktørposten og patentet reddede selskabet. Resten er historie. Nordisk Film havde 100 års jubilæum i 2006. Direktør og Fabriksejer Selmer Trane (Nordisk Elektrisk Apparatfabrik – NEA) var med til at genetablere selskabet som Nordisk Tone-film (indtil 1935, hvor man slettede ”Tone” igen) og alle de nye tonefilmsapparater blev fremstillet på hans fabrik. Johan Ankerstjerne grundlagde det kendte filmlaboratorium (1932), men her var han med i sin egenskab af cheffotograf på Nordisk Film. Han var fotografen bag ca. 150 danske film i dens barndom. Fritz Lamprecht var stumfilmstjerne og fra 1928 kunstnerisk leder hos Nordisk Film. Jo, det var – filmhistorisk set – et udsøgt selskab den unge Lington var med i.

FRA STUMFILM TIL TONEFILM

Året 1930 blev ikke bare et skift mellem to årtier. Det blev et skift mellem to epoker. Årsagen: Tonefilmens fremkomst.

Dette tekniske fremskridt gjorde mange musikere arbejdsløse. Musikledsagelsen til stumfilmene var jo nu ikke længere nødvendig.

Det skete jo ikke fra dag til dag, for selv filmselskaberne var i de år ikke sikre på, at den nye opfindelse overhovedet havde en fremtid. Det forstår man bedre, når man ved, at der samtidig med de første spæde – og teknisk meget dårlige – tone- og talefilm, kom flere mislykkede forsøg med farvefilm og med dobbelt og 3-dobbelte biograflærreder. Dertil kom, at filmselskaberne med rette

frygtede tonefilmen, fordi den pludselig gav sproglige vanskeligheder, og dermed lukkede for afsætning til verdensmarkedet. Der var krisestemning, også i dansk film. Fra at være storleverandør af film til verdensmarkedet (Asta Nielsen, Fy og Bi m.fl.) sank Nordisk Film med tonefilmens fremkomst ned til kun at forsyne hjemmemarkedet.

Heller ikke biografejerne var begejstrede. Det krævede helt nyt, og meget dyrt apparatur.

Sjovt nok var det netop jazzen, der gav tonefilmen det afgørende skub fremad. Verdens første, længere tonespillefilm var "Jazzsangeren" med sangeren Al Jolson. Premiere 1927.

INSTRUKTØR:
GEORGE SCHNÉEVOIGT

Der skulle gå fire år, før den første danske talefilm (ikke tonefilm, for der var ingen underlægningsmusik). Det blev instruktøren Georg Schnéevoigt og Nordisk Filmkompagni, som i 1931 lagde ud med den litterære "Præsten i Vejlby" med Henrik Malberg i titelrollen.

Men i løbet af året 1930 stod det de fleste klart, at tonefilmen ville vinde kampen.

Jacob Gade, der i mellemakterne i Paladsteatret havde lanceret sine verdenskendte tangoer – han skrev jo andre end netop "Tango Jalousie" – nedlagde taktstokken og gik over gaden til World Cinema i Cirkusbygningen i Jernbanegade. Der troede man ikke rigtigt på tonefilmens fremtid, og vekslede derfor mellem stumfilm med "levende underlægningsmusik" og så tonefilmsmusik. Tonefilmen vandt som bekendt.

Sven Gyldmark, der med sine dygtige og musikalske brødre havde skabt en hel attraktion med sit orkester i Alexandra teatret, måtte se sig slået af Tysklands Lilian Harvey og Willy Fritsch, der sang og dansede sig til den store succes i hele verden med film som "De tre fra Benzintanken" (1930) og "Kongressen Danser" (1931)

Af Københavns 1600 musikere gik ved årsskiftet 1929-30 mindst 400 arbejdsløse. Myndighederne tog fat for at beskytte Danmarks egne musikere. 1. februar 1930 blev der lukket for udenlandske danseorkestre i Danmark. Syv større og mindre ensembler måtte pakke instrumenterne og rejse fra Danmark. Det samme sket over det meste af verden.

Restauratørerne var glade. De udenlandske orkestre havde fået 700 kr. pr dag (for hele orkestret), mens danske orkestre højst fik 350 kr.

Også jeg havde jo haft mange gode jobs i stumfilmsbiograferne. Men jeg nåede dårligt nok at gøre mig tanker om fordele og ulemper ved tonefilmen, før jeg selv blev hyret som "Danmarks første tonefilmsdirigent" og minsandten også i det små blev "Danmarks første tonefilmsstjerne".

Det var vist den eneste gang, jeg selv sås på filmen. På spillefilmene var det jo skuespillere, der sås med violinen eller taktstokken. Jeg nåede i min filmtid at dirigere musikken til 14-15 film.

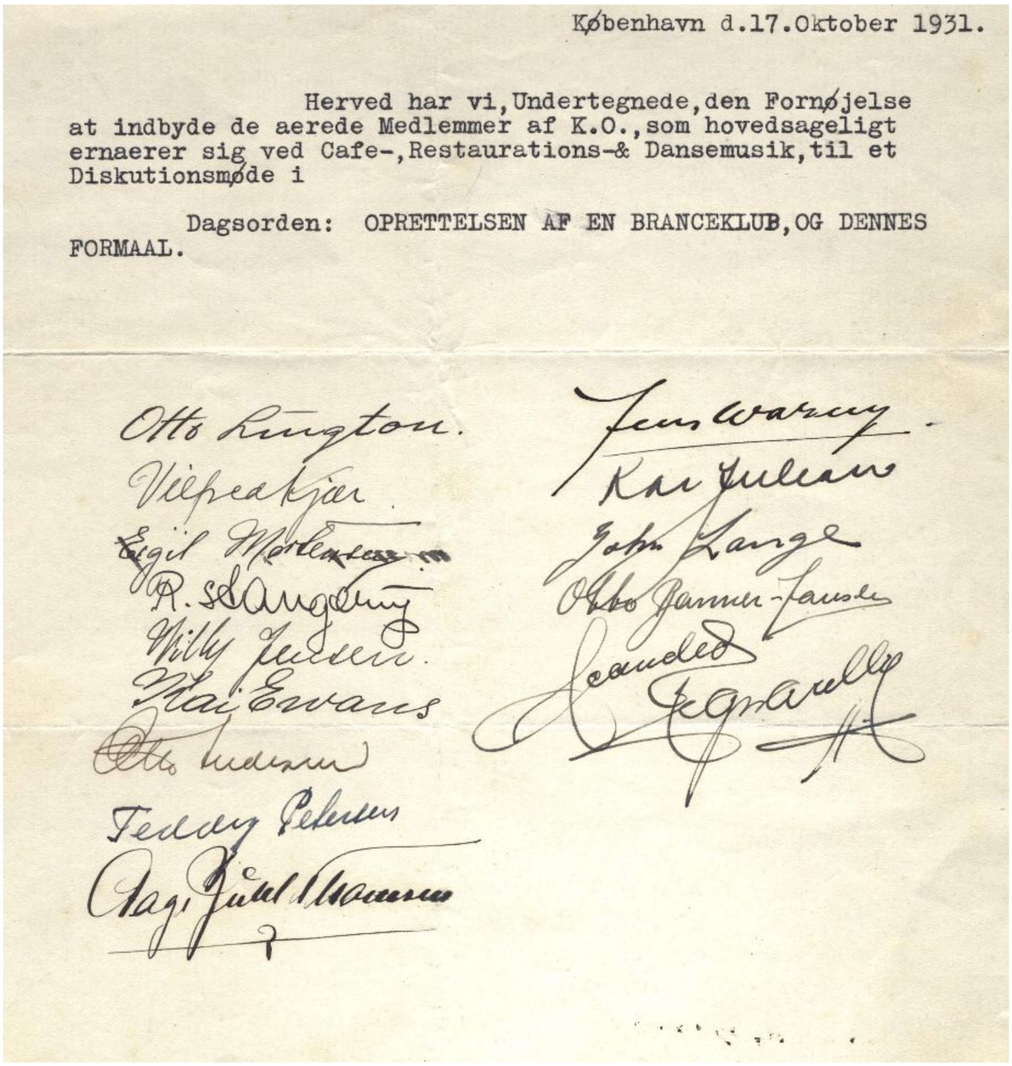

København d.17.Oktober 1931.

Herved har vi, Undertegnede, den Fornøjelse at indbyde de aerede Medlemmer af K.O., som hovedsageligt ernaerer sig ved Cafe-, Restaurations-& Dansemusik, til et Diskutionsmøde i

Dagsorden: OPRETTELSEN AF EN BRANCEKLUB, OG DENNES FORMAAL.

Problemerne med arbejdsløshed pga. tonefilmen, fik en række kapelmestre til at forsøge at oprette en brancheklub, men uden held. Men alle de "store" kapelmestre var med på indkaldelsen: Otto Lington, Vilfred Kjær, Eigil Mortensen, Richard Stangerup, Willy Jensen, Kai Ewans, Otto Andersen, Teddy Petersen, Aage Juhl Thomsen, Jens Warny, Kai Julian, John Lange, Otto Banner-Jansen og Scandio Tognarelly

De første "lyd-film" eller tale-film i Danmark var "Præsten i Vejlby" (premiere 7. maj 1931) og "Hotel Paradis" (premiere 20. okt. 1931). Den første film med både tale og musik var "Kirke og Orgel", men det er ikke uretfærdigt, at betragte "Skal Vi Vædde En Million?", som den første dansk produceret tone- og talefilm. "Kirke og Orgel", *var* reelt den først optagne, men den havde faktisk premiere (9. marts 1932) *efter* "Skal Vi Vædde En Million?" (1. marts 1932). Denne film er også

den første egentlige musikfilm – et musikalsk lystspil, med mange sange, som blev yderst populære, og som Lington indspillede på plader for Edison Bell (dog ikke med de "originale" kunstnere fra filmen). Orkestret bestod af: Olof Carlson, Knud Bentzen, Hilmer Nørrild, Willy Jensen, Albert Rasmussen, Poul Christiansen, Vilfred Kjær, Holger Nathansohn og Poul Weiding.

Det var Lingtons Restaurant Ritz orkester suppleret med Nørrild og Weiding.

Lington og hans orkester under optagelser på Nordisk Film i 1932.
Man kan genkende: Vilfred Kjær, Lington, Nathansohn, Poul Christiansen, Oluf Carlson og Knud Bentzen

SKAL VI VÆDDE EN MILLION?

Den første hed "Skal vi vædde en million?". Premiere februar 1932. Den legendariske George Schnéevoigt var instruktør. Hovedrollerne havde den allerede dengang aldrende revyskuespiller Frederik Jensen og den yndige, purunge Marguerite Viby.

Hendes tilbeder i filmen var den lille, festlige Hans W. Pedersen. Jeg har for øvrigt aldrig forstået, hvorfor den lille mand med gummiansigtet helt til han blev over 50, kunne optræde som elsker for selv purunge piger.

Filmen "Skal vi vædde en million?" var det rene gagnummer. En million er selv i dag mange penge. Men i slutningen af 1930'erne var tallet lige så usandsynligt som hvis Christian Kjær/Janni Spies i dag ville sats alt, hvad de ejede: Et par milliarder!

For mig var dette arbejde spændende og nyt. Og det var krævende. Dels fordi orkestret og jeg fortsatte med at spille på "Ritz" om aftenen, dels fordi ingen af os havde nogen som helst erfaring i det nye medium: Tonefilmen. Eneste trøst: Det havde de andre heller ikke. Alt måtte fornemmes og bygges op fra grunden. Alt, hvad vi havde, var et par musicalfilm fra Amerika.

Her kom de mange slidsomme år som underlægningsmusiker i stumfilmbiograferne mig til gode. Derfra kendte jeg faktisk ret godt til virkemidlerne. Musikken skulle underbygge de følelser, som filmen søgte at påvirke sit publikum med.

"Skal vi vædde en Million"
Lington dirigerer, Marguerite Viby og Hans W. Petersen danser.

Hver morgen en time før de andre dukke op i Valby på Nordisk Film, sad George Schnéevoigt og jeg ude i haven eller i et kontor og drøftede dagens optagelser. Han var selv perfektionist. Og han forlangte det også af alle andre. Han var et vidunderligt menneske at arbejde sammen med. Vi havde skønne timer sammen gennem årene (for det blev til flere end den første film).

Når Schnéevoigt og jeg mødtes, han med papir og fyldepen, jeg med violin og nodepapir, blev der skrevet filmhistorie sammen.

Og vi vidste det.

Det var i denne Danmarks første tonefilm, Marguerite Viby lancerede "Titte til hinanden". Af andre sange i filmen bør nævnes "At elske er at leve".

For mig blev det starten på en spændende periode. I hurtig rækkefølge fulgte "De blaa Drenge" med Liva Weel (1933). Den har lige været vist i fjernsynet, hvor en masse mennesker efter filmen ringede til mig og sagde: Jamen, Otto. Levede du allerede dengang?!

Så fulgte "Odds 777", også med Liva (Det er den, hvor hun synger sangen "Glemmer du?".)
Derpå "Nyhavn 17" med Karina Bell. Den husker jeg selvfølgelig, fordi værtshuset jo havde været min tantes – stedet, hvor jeg havde haft mit første egentlige engagement. Så fulgte filmen "Tango" med Ebbe Rode og Else Skouboe, og mange, mange andre. Schnéevoigt var et dejligt menneske at arbejde med, og vi havde mange fornøjelige timer sammen.

Ellers må jeg indrømme, at de enkelte film ikke har bidt sig ret meget fast. Og det var de bestemt heller ikke beregnet på. Det var lette underholdningsfilm.

Efter Kestens og min bryllupsrejse til Paris (første halvår af 1931), *måtte jeg se at komme tilbage til København. Bl.a. for at finde en lejlighed, men nok først og fremmest for at tjene nogle penge. En dag fik jeg tilbudt et engagement på Ritz, dengang Danmarks eneste restaurant, som lå på toppen af Vesterport. Efter et møde med direktionen blev vi enige om gage etc. og kort tid efter åbnede vi den*

flotte restaurant med en hel række dygtige musikere. Så nu var jeg tilbage i Københavns natteliv, og med det fulgte meget med.

Film-programmer til "Skal vi vædde en Million"med Marguerite Viby -
"Nyhavn 17"med Karina Bell og "De blaa Drenge" med Liva Weel
Musikken til alle tre film var af Kai Normann Andersen og
blev spillet af Otto Lingtons orkester.

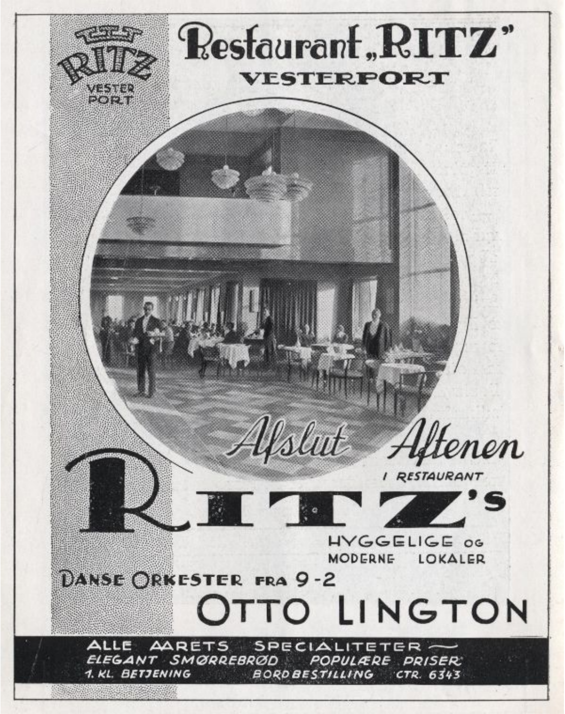

En reklame fra et teaterprogram

Filmprogrammet til "13 Aar"

En scene fra filmen "13 Aar", hvor Lington og hans orkester er i centrum.

I denne periode, hvor jeg samtidig spillede på Ritz, arrangerede jeg flere koncerter i det gamle opretteteater, Casino, med shows i stil med Jack Hylton og hans Hyltonians, og selv om det var noget af en tilsnigelse, kaldte jeg mit orkester for Otto Lington og hans Lingtonians.

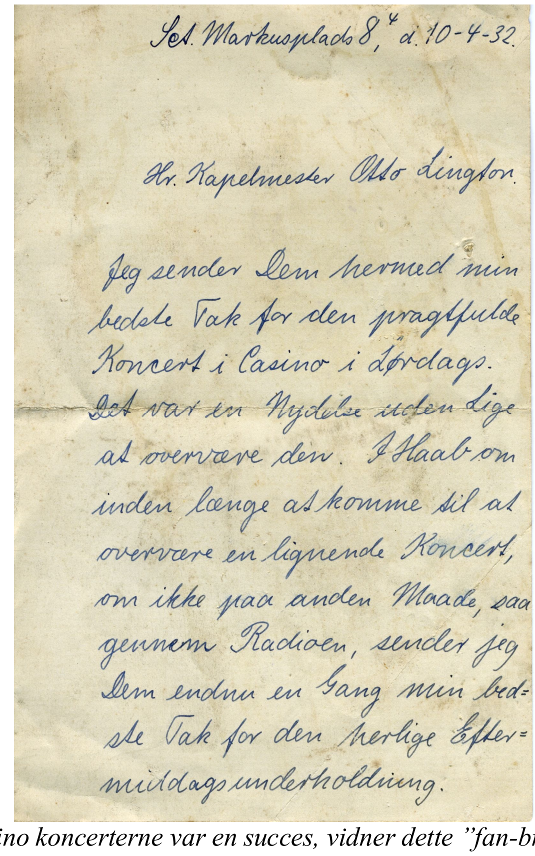

Sct. Markusplads 8,4 d. 10-4-32.

Hr. Kapelmester Otto Lington.

Jeg sender Dem hermed min bedste Tak for den pragtfulde Koncert i Casino i Lørdags. Det var en Nydelse uden Lige at overvære den. I Haab om inden længe at komme til at overvære en lignende Koncert, om ikke paa anden Maade, saa gennem Radioen, sender jeg Dem endnu en Gang min bedste Tak for den herlige Eftermiddagsunderholdning.

At Casino koncerterne var en succes, vidner dette "fan-brev" om.
Et af de få som Otto Lington har gemt.

Vi spillede også til mange velgørenhedskoncerter. Bl.a. blev jeg spurgt om jeg ville medvirke ved en sådan på Det kgl. Teater, hvilket jeg sagde ja til uden at tænke nærmere over, at jeg om aftenen skulle spille på Ritz. Så jeg måtte gå til direktionen og bede om fri den pågældende aften. Direktør Zimmerman lo ad mig og sagde: "At DE skal have fri for at spille på Det kgl. Teater tror jeg simpelthen ikke på. De må finde på noget bedre". Men da han fik forklaret, at det drejede sig om velgørenhed, så stillede sagen sig anderledes og jeg fik fri. Orkestret spillede med stor succes, og jeg mindes, da vi om formiddagen kom til prøve med vores instrumenter. Vi havde hat på da vi gik op på scenen, og pludselig hørte vi en tordnende røst råbe til os: "Kan I så få de hatte af hovederne drenge – man står ikke på Det kgl. Teaters scene med hat på". Vi fik hurtigt hattene af, samtidig med at vi undrede os meget over, hvem der kunne have råbt. Et øjeblik efter så vi så selveste Poul Reumert komme ind på scenen med et stort grin, idet han sagde: "Hør, I skal ikke blive forskrækkede, det var kun ment som en spøg. Men husk for en anden gangs skyld, man står aldrig på en scene med hat på".

Poul Reumert var yderst elskværdig, og syntes da det var en sjov idé, at der kom et jazzband til forestillingen, og glædede sig til at høre os.

Under Ritz perioden havde jeg bl.a. også nogle koncerter med violinisten Joe Venuti, Svend Asmussens og mit store forbillede. og han var endnu bedre "live" end når man hørte ham på plade. En anden af de store verdensnavne var Fats Waller, som også var særdeles festlig at akkompagnere. Han var en stor beundrer af kgl. porcelain, og havde derfor købt service til 12 personer. Da Kirkebye, hans impresario, fik regningen, måtte han jo desværre sige til Fats, at det ikke gik at rejse Europa rundt med et spisestel til tolv personer. Men Kirkebye lod ham dog få en enkelt dyb tallerken med.

Otto Lington og hans Lingtonians - den 2. Jazz Symphoniske koncert, afholdt i Casino 9. april 1932: Otto Lington, violin, dir. – Egon Nielsen, tp – Olof Carlsson, tp – Knud Bentzen, tp – Elo Magnussen, violin? – Richard Johansen, violin? – Olfert Werner, violin? – Eigil Scheuer, sax – Ejner Jensen, sang – Poul Christiansen, sax – Holger Nathansohn, sax – Aage Voss, sax – Aage Pedersen tb? – Vilfred Kjær, flygel – Hilmer Nørrild, tb – Albert Rasmussen, tr, marimba – Poul Weiding, bas – Hartmann? – Albert Fischer, guitar - Hans Mortensen "Banjo Morten", guitar. Plus stepdanseren Bert French. Det var Lingtons 8 faste Lingtonians supplere med 10 af byens bedste solister.

OTTO LINGTONS JAZZ-ORKESTER

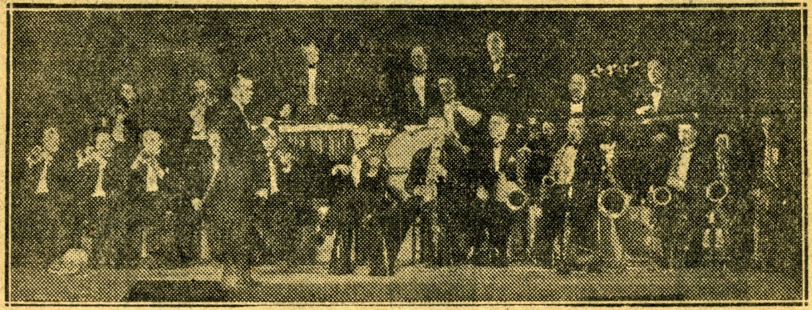

Otto Lington og hans Orkester.

DER er altsaa dog stadig et stort Publikum for Jazz-Musikken, ogsaa naar den spilles til Koncert — „symfonisk Jazz“, som den kaldes. Casino var i Gaar Eftermiddags fyldt til sidste Plads. Det maa indrømmes, at Fremskridtet fra *Otto Lingtons* første Optræden og til Koncerten med hans Lingtonians i Gaar var imponerende.

Otto Lington spillede dygtigt ved sin første Koncert, men Humøret fattedes. Dette har han indhentet i den mellemliggende Tid. Orkestret har faaet kosmopolitisk Karakter. Nu bevæger han sig frit dirigerende op og ned foran Orkestret som en anden Jack Hylton, og de ydre *tricks* i Orkestret er ogsaa efter de bedste udenlandske Forbilleder.

Der var baade Smidighed og Klang over dets Præstationer i Gaar, og ganske effektfuldt virkede Belysningen, der fulgte Musikkens dynamiske Nuancer ved at dæmpes og forstærkes til piano og fortissimo. Bifaldet var jazz-mæssigt, d. v. s. heftigt, baade for Dirigent, Orkester og Marimba-Solisten. K. F.

En pæn anmeldelse fra dagen efter i Berlingske Tidende, som finder, at denne koncert var bedre end den første i 1929.

Ved én af Casino koncerterne i 1932 – som blev afviklet om eftermiddagen, da jobbet i Ritz skulle passes om aftenen - var en 16 årig Svend Asmussen tilstede, og han fortæller i et interview med Erik Wiedemann (fra 1984) om sit møde med jazzen:

”Min første jazzkoncert, som gjorde et uudsletteligt indtryk på mig… det er måske den største musikalske oplevelse jeg har haft! Det var en eftermiddag i det gamle Casino Teater i Amaliegade, hvor Otto Lington kaldte til jazzkoncert med sit orkester. Jeg kan bl.a. huske, at Vilfred Kjær spillede på det første PH-flygel, som har set dagens lys i København. Jeg svor min sagligheds ed på, at der ikke var nogen chancer for, at jeg noget sted ville kunne komme til at høre magen til geni som Vilfred Kjær! Og det har nok været Richard Stangerup på trommer og Vilfred Kjærs bror Eivind på es-sax og så hans anden bror Tage på trompet. Og Otto Lington selv – som jeg først lærte at kende mange, mange år senere – imponerede mig jo grænseløst, ved at spænde hårene af sin bue og spille four-string. Jeg havde aldrig set eller hørt noget lignende og gik hjem og tænkte, nåh, nu skal jeg gøre ligesådan. Jeg tænkte jo ikke over, at det faktisk involverer, at man skal spille dobbeltgreb hele tiden, så det var ikke så let, som det så ud. Det har jeg jo siden konstateret.”

Ved koncerten fik Vilfred Kjærs symfoni ”Red and White” sin ur-opførelse. Lington fortalte, at den var arrangeret for: 3 trompeter, 2 basuner, 4 saxofoner, 3 violiner, 2 guitarer, pauke, marimba og bas. Af andre ting, der blev spillet, kan nævnes: Arnheims ”Sweet and Lovely”, Felix Arndts ”San Louis Blues”, Ted Weems ”My Favorite Band”, ”Cirkus in Town”, ”Goodnight Sweetheart”, Tap your feet” og ”Titte til hinanden” og ”Lyttervalsen”.

Flere af Kai Normann Andersens melodier var “synkoperede om til Rapsodier og jazz-agtige Korværker”. Der var ca. 10 nye numre og alt var – som sædvanligt - arrangeret af Vilfred Kjær.

Koncerten var sat op af musikerne selv. Lington anslog, at hvis han selv og hans eget orkester på 8 mand spillede gratis, så ville omkostninger alligevel løb op i 2.500 kr. – 3.000 kr.

Lingtons orkester formentlig fra først i 30'erne.

I efteråret 1932 var Lington igen pionér! I Danmarks første offentlige fjernsynsudsendelse medvirkede han og hans Lingtonians. Det var i perioden 30. okt. til 13. nov. at Politiken sendte fjernsyn fra et interimistisk studie i bladets foredragssal og "helt over til Arena Teatret" i Tivoli, hvor publikum måbende både så og hørte Lington dirigere sit orkester. Der var også fjernsyn fra London, hvor Carl Brisson optrådte. Regelmæssige fjernsynsudsendelser blev først indført 19 år senere – den 1. nov. 1951.

Rundskuedagen afholdt to fodboldkampe den 9. september 1932 i Idrætsparken i København, den ene var Skuespillere kontra Journalister og den anden var Jazz-dirigenter kontra Journalister! Dirigentholdet bestod af: Henrik Clausen, Arena – Erik Tuxen, Nørrebros Teater – Aage Juhl Thomsen, Valencia – Jens Warny, Nimb – Knud Lynge, Industrien – Teddy Petersen, Wivex – Louis Preil, Statsradiofonien – Harald Andersen, Bellevue – Max Skalka, d'Angleterre – Harald Mortensen, Landsbyen – Kaj Julian, National-Scala og som en farlig højre wing: Otto Lington, Ritz. Reserver var Valdemar Eiberg, Prateren og Henry Carlsen, Hos Henry. Nok et hold, som kunne få det til at swinge. På skuespillerholder var både Carl Fischer og Schiøler Linck med. Såvel som Ib Schønberg og Chr. Arhoff. Gunnar (endnu ikke NU) Hansen, stod på mål for journalisterne. Senere på aften var der Rundskuefest i National-Scala, hvor kapelmester Georg Høeberg dirigerede et 70 mands orkester! Entre: 2 kr.

Fra programmet til "Der var engang paa Frederiksberg".

I sommeren 1933 fik Otto Lington sin debut som teaterdirigent. Det var på Fønix Teatret med forestillingen "Der var engang paa Frederiksberg". Med Ellen Gottschalch og Edgar Hansen i hovedrollerne (og en ung Hans Kurt i en mindre rolle som løjtnant). Musikken var af Kai Normann Andersen (som også var direktør) og teksterne af brødrene Müller.

I november nummeret i 1933 af Tune Times – et engelsk musiktidsskrift – blev bragt et billede af Otto Lington and his Orchestra fra Ritz. En sjælden ære for et dansk orkester.

At Otto Lington var populær i 30'erne vidner de mange hundrede udklip om. Bladet "Københavnerinden" havde Otto Lington på hele forsiden af deres udgave no. 38 fra september 1935. Ingen artikel eller interview, bare et forsidebillede, som for en anden filmstar.

Den 20. juli 1933 spillede Otto Lington og hans Lingtonians en koncert i Odd Fellow Palæet, som ikke bare var en koncert, men et hel-aftens-show, hvor marimbaspilleren Richard Stangerup blev fremhævet for sit spil med fire-hamre på én gang. Trompetisten Olof Carlssons "parodi" på Louis Armstrongs sølvtrompet var også et højdepunkt. Desuden var der dans og step. "Det er ikke nogen almindelig Jazz-Koncert, men et fuldstændigt Show" skrev aviserne.

I denne periode havde flere engelske musikmagasiner billeder af Lingtonians og artikler om Lingtons popularitet "den danske Jack Hylton", blev han ofte kaldt, hvilket næppe har generet ham.

Selv den tidligere så "Jazz-negative" anmelder, tidligere operasangerinde og nu musiklærer, Hedevig Quiding, er nu blevet en smule blødgjort. I en anmeldelse af en radioudsendelse, skriver hun: "Otto Lingtons Jazz-Orkester fornøjede Lytterne med en virkelig morsom "Symfonisk Jazzkoncert". Spillet saa flot har Jazzen sin Berettigelse selv om et Par af Numrene maa henføres til forelskede Hankattes Udgydelser…" Men der er stadig langt igen til en egentlig anerkendelse – overskriften var: Da Lington kom med bomber og grantater!
På Berlingske Tidendes Junior side blev Lington – i anledning af koncerten 16. november 1933 - spurgt:

- Hvad er Jazz? Og svarede: Jazz er Rytme og Klange, men den kan spilles på 117 forskellige Maader. Det, vi vil vise paa Torsdag, bliver Show-Jazz – musikalske Klange – Sang og Dans.

- Hører Ungdommen og Jazz'en sammen? Nej, det vil jeg ikke sige. Det kommer an paa, hvordan man er indstillet. De Ældre kan skam godt lide at høre moderne Musik, men det kommer gerne an paa deres første Indtryk. Derfor er det maaske ogsaa, at Ungdommen bedre forstaar Jazz'en. De er indstillet paa den gennem Grammofonplader og Radio.

- Hvad faar vi at høre paa Torsdag? Ja, det er jo meget forskelligt. Af store Ting kan jeg nævne, at vi spiller Grofé's "Metropolis", der er bygget over to Foxtrot'er – Ferde Grofé var manden, der arrangerede "Rhapsody in blue" (i 1924) – og at Kai Normann Andersen har komponeret et stort jazzsymfonisk Stykke "Skitse", som bliver spillet for første Gang. Endvidere bliver der spillet et stort symfonisk Arrangement af en Vals til den nye "Sus og Stille"-Tonefilm, ligeledes af Kai Normann Andersen.

- Og af mere munter art? Louis Armstrongs Besøg (Tivolis Koncertsal, 21. oktober 1933) har naturligvis ikke kunnet undgaa at sætte følelige Spor paa mit Orkester. I den Anledning har vi faaet installeret en Mikrofon og Højttalere rundt om i Salen, saaledes at vi staar paa fuld Højde med det sorte Orkester, slutter Otto Lington med en vis betoning.

I indviede Kredse siges det, at vi kan vente os noget ganske exceptionelt af disse Højttalere."

Otto Lington havde igen lejet Odd Fellow Palæet. Nu den store sal, hvor han opførte sit Jazz-symfoniske "show", som formentlig var det samme som i juli. Det gav stadig en masse foromtale og i Social Demokraten kunne man dagen før læse:

"Otto Lington staar som Repræsentant for den saakaldte "hot"e Jazz, som længe – Gudskelov og Tak! - har været stærkt paa Retur til Fordel for den adskilligt mere civiliserede og behagelige "soft"e Jazz. Den danske Kapelmester fortsætter ufortrødent, hvor Paul Whiteman og Jack Hylton begyndte i sin Tid for mange Aar tilbage. Og det er ogsaa et saadant Jack Hylton-orkester, han nu igen har samlet om sig, og som optræder i et af disse saakaldte "Shows", hvori der sammen med den musikalske Underholdning baade synges, danses, steppes osv. Det oprindelige Lington-orkester er med flere ekstra Jazzmusikere suppleret op til 16 mand.
Hvis disse 16 Mand udgjorde et Danseorkester for Strygere, saa vilde her være en ny Idé og Forløberen for den Reaktion mod Jazz-Musiken, som snart maa være på Trapperne. Men, som sagt, her er det en Tilhænger af den skrappeste Jazz-form, som igen har Ordet.

Af Numre, som Hr. Lington fremhæver, er Kai Normanns nye Arbejde, som han har skrevet paa Kapelmesterens Opfordring, netop med denne Aften for Øje. Desuden høres et Potpourri over melodierne fra "Gold Diggers 1933", og Lington vil sammen med to af sine Refrænsangere lave jazz-terzet som "Mills Brothers". Særlig meget ventes af en Parodi paa den omstridte Louis Armstrong, under hvilken Trompetisten Oluf Carlsen (Olof Carlsson) vil holde speech og blæse Trompet a la sort Mand. Orkestrets Janitschar Richard Stangerup vil præstere det Kunststykke, at spille Marimbasolo med 4 Hamre på én Gang. Tilslut vil Orkesteret for første Gang spille Kai Normanns nyeste Schlager "Blaa Bølger" fra den endnu ikke færdige nye danske Tonefilm "Sus og Stille"."
Andet sted kunne man læse, at "Kai Normann Andersen har skrevet et stort, yderst moderne Arrangement, netop for denne Koncert" og at stykket var "Skitse". Stangerups glansnummer med 4 hamre var – pudsigt nok – "Four Stick Joe". Ud over det anførte, spilledes også Tiger Rag, Lazy Bones, After You've Gone, I Cover The Waterfront "samt andre kendte Jazz-Schlagere." Det var altså det *hotteste* man kunne forestille sig på den tid. Ikke underligt, at en Louis Armstrong blev mødt med skepsis!

Alle anmeldere var enige om, at koncerten var en bragende succes. Og man fremhævede især Richard Stangerups marimbasolo, Olof Carlssons Louis Armstrong parodi og også Aage Voss. Carlsson måtte give sit nummer dacapo! Hans trompetspil blev fremhævet, men også hans sang blev rost: "… og så synger han Refræner, saa det er en Lyst. Den dejligste hot, man kan ønske sig." Otto Lington blev også rost: "… viste sig foruden at være en dygtig Dirigent ogsaa at være en udmærket Xylophonist (det var nok marimba), en flink refrænsanger og en god – Stepdanser!" En anden anmelder mente: "Otto Lington ledede dette gemytlige Kaos som en god englænderiseret dansk Musiker, hvis Sangstemme det maa være tilladt at sætte et Spørgsmaalstegn ved."

Den 17. december 1933 skulle være en mærkedag for Danmarks Radio, hvor driftslederen Kammersanger Holm (en titel han havde erhvervet som operasanger ved af de mange små tyske delstats-operahuse), havde besluttet at følge folkestemningen: Der skulle spilles Jazz i radioen! En optagelse, som skulle foregå på "Nye Scene" (også kaldet Stærekassen) om eftermiddagen den 17. december. Ifølge en artikel i Randers Dagblad den 8. november, var "Kammersangeren endnu tvivlraadig med Hensyn til, hvem der skal faa Lov til at dirigere denne første Jazz-Koncert-Udsendelse direkte fra "Nye Scene". Der skal især være Tale om fire Dirigenter: Otto Lington, Erik Tuxen, Sid Merriman (Hugo Gyldmark) og Louis Preil. Sidstnævnte er, som sikkert de fleste af Lytterne véd, Leder af Statsradiofoniens Danseorkester, som vi hører det om Aftenen, et Par gange om Maaneden

ved Udsendelserne ”moderne” eller ældre Dansemusik. Vi synes kun, der burde være Tale om to: Enten Pioneren for dansk Jazzmusik, Kapelmester Otto Lington, der stadig anerkendes som vor Førstemand paa dette Omraade, eller ogsaa Louis Preil, som saa mange andre Gange har forlystet os med sin gode Musik. Det vilde maaske ikke være nogen daarlig Idé at lade ham prøve at vise os, - eller maaske rettere lade os høre – hvad han duer til, naar han skal stille op som Leder af et stort Show, der har saa kritiske Tilhørere som en Million af Danmarks næsten fire Millioner Indbyggere.”
”Desværre” blev det Louis Preil og ikke Lington, som fik æren af at spille den første jazzudgave af ”Statsradiofoniens Folkekoncerter”. Man holdt på det sikre, men allerede koncert nr. 2 blev med Otto Lington som dirigent.
Et par dage før sin koncert udtaler Lington til Ekstra Bladet: ”Vi spiller i denne Omgang slet ikke symfoniske Ting, for jeg tror, at Folk helst vil have de korte, rytmiske Numre ved en saadan Koncert. Men jeg har sørget for, at alle Melodierne fremkommer i specielle Arrangementer, hvoraf en Del er amerikanske og en Del er lavet af Knud Bentzen…

Der vil komme nogle Numre af Duke Ellington. Deraf han allersidste Komposition, ”Solitude”, som her faar sin første Opførelse i Danmark.

Jeg sætter min Lid til en Saxofon-Solo af Jimmy Dorsey, som bliver spillet af Aage Foss, der er en første Klasses Saxofonist…”

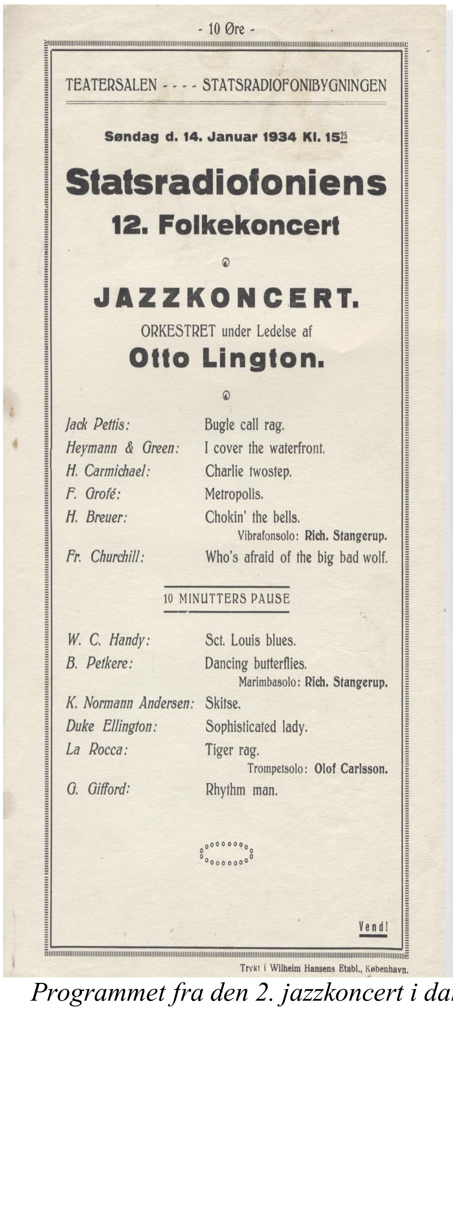
- 10 Øre -

TEATERSALEN - - - - STATSRADIOFONIBYGNINGEN

Søndag d. 14. Januar 1934 Kl. 15[15]

Statsradiofoniens
12. Folkekoncert

JAZZKONCERT.
ORKESTRET under Ledelse af
Otto Lington.

Jack Pettis:	Bugle call rag.
Heymann & Green:	I cover the waterfront.
H. Carmichael:	Charlie twostep.
F. Grofé:	Metropolis.
H. Breuer:	Chokin' the bells. Vibrafonsolo: Rich. Stangerup.
Fr. Churchill:	Who's afraid of the big bad wolf.

10 MINUTTERS PAUSE

W. C. Handy:	Sct. Louis blues.
B. Petkere:	Dancing butterflies. Marimbasolo: Rich. Stangerup.
K. Normann Andersen:	Skitse.
Duke Ellington:	Sophisticated lady.
La Rocca:	Tiger rag. Trompetsolo: Olof Carlsson.
G. Gifford:	Rhythm man.

Vend!

Trykt i Wilhelm Hansens Etabl., København.

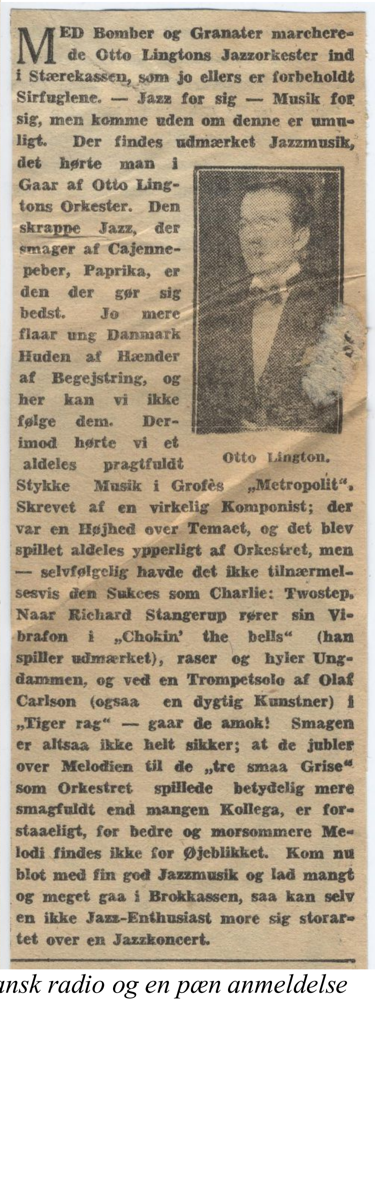
MED Bomber og Granater marcherede Otto Lingtons Jazzorkester ind i Stærekassen, som jo ellers er forbeholdt Sirfuglene. — Jazz for sig — Musik for sig, men komme uden om denne er umuligt. Der findes udmærket Jazzmusik, det hørte man i Gaar af Otto Lingtons Orkester. Den skrappe Jazz, der smager af Cajennepeber, Paprika, er den der gør sig bedst. Jo mere flaar ung Danmark Huden af Hænder af Begejstring, og her kan vi ikke følge dem. Derimod hørte vi et aldeles pragtfuldt Stykke Musik i Grofès „Metropolit“. Skrevet af en virkelig Komponist; der var en Højhed over Temaet, og det blev spillet aldeles ypperligt af Orkestret, men — selvfølgelig havde det ikke tilnærmelsesvis den Sukces som Charlie: Twostep. Naar Richard Stangerup rører sin Vibrafon i „Chokin' the bells“ (han spiller udmærket), raser og hyler Ungdammen, og ved en Trompetsolo af Olaf Carlson (ogsaa en dygtig Kunstner) i „Tiger rag“ — gaar de amok! Smagen er altsaa ikke helt sikker; at de jubler over Melodien til de „tre smaa Grise“ som Orkestret spillede betydelig mere smagfuldt end mangen Kollega, er forstaaeligt, for bedre og morsommere Melodi findes ikke for Øjeblikket. Kom nu blot med fin god Jazzmusik og lad mangt og meget gaa i Brokkassen, saa kan selv en ikke Jazz-Enthusiast more sig storartet over en Jazzkoncert.

Otto Lington.

Programmet fra den 2. jazzkoncert i dansk radio og en pæn anmeldelse

Der var generelt gode anmeldelser af denne radiojazzkoncert og kun den altid stilsikre Hedewig Quiding skal citeres: "Jazzen levede højt! Lingtons Orkester var i Radioen. Det gispede og stønnede af lutter Begejstring over disse melodier, der som Tvillinger ligner hinanden; ogsaa danske jazz-Kompositioner fandtes. Gyldmark med en god Sang og en Afdeling af Normann Andersens Favoriter. Vi tør roligt paastaa, at disse Melodier kunde staa for den skarpeste Kritik; thi de strutter af Talent og ejer Charme. Det kan man ikke paastaa, at de amerikanske gør. En af disse, "Calloway (!) Night Owl" lød, som en Neger sad og tudede i Urskoven for at skræmme vilde Dyr eller Aander." Ak, ja. Alt nyt er ikke godt, og alt godt er ikke nyt, kunne være hendes valgsprog. Ingvar Blicher-Hansen var refrænsanger ved denne koncert og blev rost for sin klare og melodiøse stemme.

I juni 1934 bringer Ugebladet interviews med Erik Tuxen og Otto Lington under overskriften: "Saa spiller vi op…!" Otto Lington fortæller om *straight* og *hot*: "Retningen gaar nærmest i *straight*, man spiller kun *hot* for at give et Arrangement lidt Variation, siger Otto Lington, den danske Jazz's Pionér og utrættelige Forkæmper, der for knapt en kvart Snese Aar siden vendte tilbage til København efter at have studeret og arbejdet i Udlandet en Tid.

- Vil det sige, at *hot* kun var et akut Tilfælde?

I udpræget Grad, ja! Publikum vil ikke være med til i det lange Løb udelukkende at høre deciderede *hot*-Schlägere. Det virker uhyre trættende og ensformigt - nej, saa hellere Melodier med Klange og Rytme. Og det tror jeg nok, de danske Jazzorkestre har indset lige saa hurtigt som Udlandet.

- Staar danske Orkestre af i dag fuldt paa Højde med Udlandets?

Ja, absolut! Der arbejdes endog meget stærkt med Orkestrene, for det at holde et *band* up-to-date er umuligt uden dagligt Slid. Netop fordi det danske Publikum er meget musikalsk, er det haardt i Dommen over et Orkester, og det mærker straks, om det sløjer af. Derfor hænges der haardt i i den københavnsk Musikverden.

- Hvad er Deres Fremtidsønske?

Mit maal er at danne et virkeligt stort Orkester paa en Snes Mand eller mere; det vil kunne udtrykke Musikens dybeste Intimitet langt fyldigere end et Orkester med halvt saa stor en Besætning kan. Og saa vil jeg saa forfærdelig gerne ud igen for at se og høre nyt, som jeg kan lære af og delagtiggøre mit Publikum i."

Lingtons store ønske var, at lave et "Paul Whiteman orkester", men det lykkedes aldrig.

Lington dirigerer en "Folkekoncert"

Den 27. august 1934 omtales for første gang, at Otto Lington er ved at samle materiale til en bog om Jazzens Historie i Danmark. Ekstra Bladet (signatur: Knud) skriver: "Det er indlysende, at ingen kan have bedre Forudsætninger for at skrive denne Bog end Lington, da han jo som bekendt var mellem de første, der introducerede Jazzen i vort lille Land. Og man tør derfor imødese denne Bog med allerstørste Forventning."

Avisen talte med Lington om værket:

"De maa ikke tro, at det bliver nogen videnskabelig Afhandling, som kun kan læses af Fagmænd. Og jeg vil heller ikke lave en Opremsning af Melodier, Musikere og Komponister. Min Mening er at lave en Bog, der i causerende Form fortæller om de gode gamle Dage, da Jazzen holdt sit Indtog her i Landet. Det bliver en samling Erindringer fra den Tid, og De kan stole paa, det er ikke noget kedeligt Materiale, der er at arbejde med…

- Hvornaar omtrent begyndte man at spille Jazz herhjemme?

Den egentlige Begyndelse blev vel gjort omkring 1925… Jeg kan huske, vi fik Grammofonplader fra Amerika, og De kan tro, vi lyttede. Saadan noget herligt noget havde vi aldrig hørt før! Og saa vilde vi naturligvis selv lave noget lignende. – Eiberg og Anker Skjoldborg var nogle af de første, der spillede Jazz. – Naar man i Dag tænker tilbage paa, hvad det var for noget, der blev præsteret, maa man ryste paa Hovedet. For sikke noget Rabaldermusik!! Det var med Cykleklokker og Bilhorn og Fløjter og Rangler, at man lavede Jazz. Det var bare om at faa saa meget Støj med som muligt…

Valdemar Eibergs Orkester, Hornbæk Badehotel sommeren 1928

Det er for Resten mærkeligt at tænke sig, at det kun er 10-11 Aar siden. – Der er sket en mægtig Udvikling i den mellemliggende Tid…

- Hvor begyndte De selv at spille Jazz?

Aah, der var forskellige Steder… Kafé "Centrum" paa Købmagergade og i "Dixi-Klubben" i Smallegade, De eksisterer slet ikke mere… Der var ogsaa nogle Musikere, der spillede det, man den Gang troede, var rigtigt Jazz – med alt Halløjet og Rabalderet. Det var nede i en Kafé, der hed "Elektra" i Gothersgade. Det var nede i en Kælder, og der blev spillet, kan De tro. Jeg har selv hørt det et par Gange. Det var skrapt!

- Hvad skyldes nu den Udvikling, Jazzen har gennemgaaet i det korte Tidsrum?

Det kan man takke Musikerne for. Deres Interesse og Lyst til at studere de udenlandske Grammofonplader og lære af dem er Grunden til, at Jazzen har udviklet sig saa stærkt…

- Det maa være et stort Arbejde at samle en saadan Bog, som De nu laver…
Det er det ogsaa. Men jeg laver den heller ikke alene. Jeg arbejder sammen med en ung journalist Gunnar Samuelsen. – Bogen bliver ogsaa illustreret, og De kan tro, der er sjove Billeder fra de gode gamle Dage… Alene Tøjet, vi havde paa. Det forekommer En fuldstændig latterligt i Dag. Men den Gang syntes vi, at vi var morderlig smarte…

Som vi nu ved, udkom bogen først i 1941 (Den første danske bog om jazz, udkom i 1934 og hed simpelthen "JAZZ". Den var skrevet af Martin Goldstein og Victor Skaarup).

Fra Valencias program for maj 1934

I maj 1934 kom Lington tilbage til Valencia, og den eneste bekymring han havde over det, var at Statsradiofonien kun ville sende tre kvarters transmission om måneden og så oven i købet ”kun” til Ungdomsballerne.

Omkring denne tid var Lington Dansemusikkens repræsentant i KODAs Vurderingskommission, som bestemte hvilke point eller procenter de forskellige musikarter skulle have af indtægterne fra radio og spillesteder. Der var som altid brok over fordelingen. Aviserne prøvede at få noget at vide, men alle var tavse. Formanden for KODA, komponisten Peder Gram blev spurgt om han ville udtale sig, men… ”Jeg vil ikke udtale mig til Bladene.” Lington var en del mere åbenmundet, da han sagde: ”Jeg kan kun sige, at Bedømmelsen er fuldt ud retfærdig og foregaar ud fra rigtige og idealistiske Grundsætninger.” Nærmere kom ingen på et svar.

Den 24. juni 1934 havde Det ny Teater premiere på operetten ”Blot en smule kærlighed”, hvor Lingtons og hans 10 mands orkester stod for den musikalske del. Ellen Jansø, Thorkil Lauritzen var det ”unge par”, Toni Bau og Carl Hillebrandt var det ”elskende par” og det ”morsomme par” var Maria Garland og Harald Holst. I Dagens Nyheder kunne man læse i anmeldelsen af operetten: ”Musiken. Et mindre levende Orkester vilde muligvis ikke have formaaet at fange Interessen for den, men Otto Lington og hans for Tilfældet forstærkede Band ligefrem hypnotiserede Rytmen ind i Publikum.” B.T.: ”… og det bedste af det hele: Otto Lington dirigerede og fik minsandten den tynde og ikke alt for originale Musik til at klinge med helt international Elegance.” Faktisk var alle anmeldere enige om orkesterets indsats. Herman Hoffmark havde komponeret musikken.

Det ny Teater - Sønd. 24. Juni Kl 20¼
Premiere
„Blot en Smule Kærlighed“
Carl Hillebrandt — Maria Garland.
Ellen Janzøe — Harald Holst.
Torkild Lauritzen — Tonni Bau.
16 Holger Bjerre Girls & Boys.
Otto Lingtons Jazzband.
Forsalg u. Forh. Fred. og Lørd. Kl. 11—4

Ellen Jansø fra programmet til "Blot en smule Kærlighed" og avisannonce fra premieredagen.

Men Lington skulle nå nye højder i sin popularitet. Den verdensberømte jazzviolinist - og Lingtons forbillede - Joe Venuti var på Verdenstourné, og var engageret til at spille to koncerter i København. Den 24. og 26. september 1934 spillede han i Odd Fellow Palæet. Han havde selv en guitarist med – Eddie Langs afløser – Frank Victor, men et dansk band, skulle akkompagnere ham i de store numre, hvor en guitar ikke var nok. Venuti's manager Kirkebye havde hørt adskillige grammofonplader med danske orkestre og han havde syntes bedst om Lingtons orkester, så det blev valgt. Lington fik at vide, at under de telegrafiske forhandlinger med Venuti-lejren, blev der stillet *krav* om, at det var Lingtons orkester, som akkompagnerede Venuti. Lington var både smigret og forundret, men kisteglad og stolt. Alle Venuti's orkesterarrangementer kom kun et par dage i forvejen og skulle indstuderes i al hast.

Otto Lington og hans Lingtonians med Joe Venuti i september 1934

I foromtalen af Venuti koncerterne blev der gjort et stort nummer ud af, at Venuti blev født på havet. Hans forælder forlod Italien for at slå sig ned i USA og på vejen over Atlanten med udvandrerdamperen, blev Joe født og fik amerikansk statsborgerskab ad den vej.

Som da Dajos Béla ankom til København, var der også for Venuti modtagelse på Hovedbanegården med musik. To orkestre var til stede og bød velkommen. Eli Dondes orkester og så selvfølge den allesteds nærværende Otto Lingtons orkester. Hele optoget drog til Hotel d'Angleterre, hvor oven i

købet Svend Asmussens Kvartet stod klar og spillede for Mesteren. Han var ikke sen til at kvittere, idet han hev violinen frem og Frank Victor guitaren, og så gav de tilbage af samme mønt. Det fremgår af et avisudklip fa Berlingske Tidende, at Otto Lington formastede sig til at spille Venuti's egen "Wild Cat". Måske det har været Lingtons egen "Wild Cow"? Men uanset hvad, et modigt træk, der viser stor selvtillid.

Aviserne stillede nærmest krav til Statsradiofonien om en transmission fra Venuti koncerterne og man viste da også velvilje fra radioens side. Man havde forsøgt at få en transmission fra en af de engelske koncerter, men da BBC ikke var interesseret, faldt den idé til jorden. Men det lykkedes for Statsradiofonien af få en aftale om 40 minutters transmission fra en af koncerterne.

Joe Venuti havde indspillet Kai Normann Andersens melodi "Saa ruller jeg med Dig" under titlen "I had an Appletree". Han lovede at have den klar som ekstranummer. I dagens anledning var The Lingtonians klædt i sorte smokings.

Efter prøverne umiddelbart før koncerten blev Lington spurgt hvad hans syntes om Venuti: Han er den største musikalske oplevelse, jeg har haft. Det er simpelthen pragtfuldt! Svend Asmussen tilføjede: Jeg havde alligevel ikke troet, at han var *så* fremragende en Violinist. Det er Tusind Gange bedre at høre ham i Virkeligheden end paa Grammofonplader.

Der var tid til lidt sightseeing på fridagen mellem koncerterne.
Her er familierne Venuti, Lington, Harald Mortensen og Dan Folke
på tur til Kärnan, Helsingborg Slott.

Programmet (omtrentligt) for den første koncert:

Otto Lington and his Lingtonians: Chinatown
Joe Venuti og Frank Victor: Wild Cat
Doing things
Jennie with the light brown hair
Otto Lington and his Lingtonians: In a mist
Frank Victor solo
Joe Venuti og Frank Victor: Fiddlesticks
Little man, you had a busy day
Sweet Sue

2. afd.
Joe Venuti og Frank Victor: Romantic Joe
Wild Dog
Tiger Rag
I had an Appletree

Tilskuerne gik helt amok over Venuti og hyldesten ville næsten ingen ende tage. Alle anmeldere var enige om Venuti's geni.

Man styrkede sig før koncerterne med et dansk frokostbord på Hotel d'Angleterre. Venuti viser et mønttrick. Fra venstre: Fru Dan Folke, Otto Lington, Joe Venuti, Kesten Lington og bagved Dan Folke og fru Venuti

En ny radiotransmitteret koncert blev afholdt i "Stærekassen" i december 1934 og Lington spillede bl.a. sin *theme song*, som han på den tid altid begyndte og sluttede med: "Shadow on the Swanee". Lington fortæller, at han ikke kunne opdrive noderne herhjemme, så han havde skrevet arrangemen-

tet af efter pladen. Der blev spillet Harry Warren's melodier fra filmen "Footlight Parade": "Sitting on a backyard fence" og "Honeymoon Hotel" og siden Mabel Wayne's "Little man you've had a busy day". Hermann Hoffmarks "Blot en smule kærlighed" og "Først en lille Dreng" begge fra operetten "Blot en smule kærlighed". Siden spilledes Kai Normann Andersens værk "Skitse" og "Dig kan jeg li'" og et potpourri af hans kendteste melodier fra tone-film.

Anden afdeling startede med "Carioca" og "Paper moon" med sang af Lington. Ellington's "Dallas doings" Cab Calloway's "Night Owl" "en mystisk slowfox med solo for Melophon, et underligt Valdhornligendende blæseinstrument med slørede toner". Bix Beiderbecke's "In a mist" en show-stopper af Richard Stangerup og til sidst "Chinatown" og allersidst igen "Shadow on the Swanee". Alt i alt et imponerende program. 1½ times "sweet society-melodier".

Programmet til jule-klassikeren "Nøddebo Præstegaard" fra 1934

Ifølge Otto Lingtons eget udsagn, var det ham og hans orkester, som leverede musikken til filmen "Nøddebo Præstegaard", som har været vist så godt som hver jul siden 1934. Lington fortalte, at når man ser personerne køre i kane, mens de synger, så løb orkesteret i en grøft ved siden af. Man havde endnu ikke mulighed for play-back, så alt skulle optages live!

Sommeren 1935 tilbragte Otto Lington og hans orkester på "Klinten" i Faaborg.

Karl Lington, tenor sax – Georg Olsen, alt sax - Jørgen Fennild, tp – Otto Lington, violin, dir. –
Walther Bødker, piano, bagved: Kaj Timmerman, trommer - Poul Weiding, bas.
Måske er billedet også fra Klinten? Samme besætning og påklædning.

I september 1935 spillede Otto Lingtons orkester til Ludvig Brandstrups revy på Fønix Teatret: ”Mordet på Fønix-Teatret”, men det blev nærmere ”Mordet på Brandstrups revy”. Den gik ikke og indenfor 14 dage blev den omarbejdet og genopstod som ”Brandstrups Nye Revy”, stadig på Fønix-Teatret og stadig med Lington som kapelmester. I programmet til ”Mordet” skriver Brandstrup: ”Og dette er altsaa i al Beskedenhed igen et Forsøg paa at vise Københavnerne noget nyt…” og ”Som Publikum vil se, har vi bestræbt os for at forny baade Billeder og Billedtekst i Programmet. Billederne *kunde* vi ikke forny. Dem kender Publikum jo gennem mange Aar – derfor har vi sparet Clichéerne.” Der var blanke billedrammer, og der var sikkert ingen clichéer i forestillingen heller. Men den gik altså ikke.

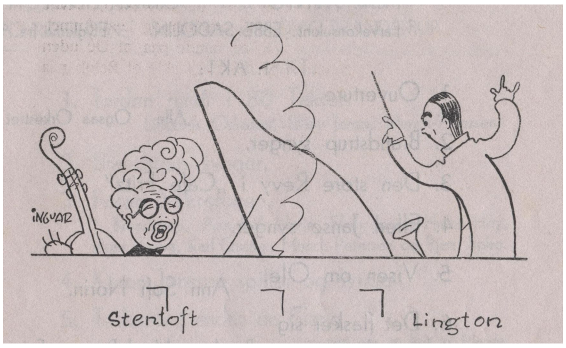

Fra programmet til Brandstrups revy

I programmet til den nye eller omarbejdede forestilling, skriver Børge Müller bl.a.:

Kender de *BRANDSTRUP?*
Ja, De ved jo nok, at det er noget med et Par Fortænder, garneret med en Smoking og en Monocle – men *kender* De ham?

Ved DE, at han er – lad os være beskedne og nøjes med at sige den eneste – *den eneste Revymand i Danmark* der saa at sige *omgaaende* kan finde Fejlene ved en Forestilling, som har haft en uheldig

Start (Indrømmelse til d'Herrer Anmeldere: Ved "Mordet paa Fønix-Teatret" opdagede *De* dem først)…"

I den fornyede revy var Lingtons orkester flyttet fra graven op på scenen, så de var *med* i forestillingen og havde fået udvidet repertoiret med et par Musical-Shows, som gjorde stor lykke. Det samme gjorde Fin Olsen med sin halsbrækkende stepdans (og han sang også – og dannede i en periode par – på og udenfor scenen – med en af tidens hotteste kvindelige sangere – Karen Jønsson).

B.T. afholdt den 27. oktober 1935 et "KÆMPE JAZZ-SHOW" i velgørende øjemed i Det Ny Teater. Konferencier var Ludvig Brandstrup og følgende bands spillede: Aage Juhl Thomsens Orkester, Scala Salen, National-Scala – Wandy Tworeks band, Ziegeunerhallen – Teddy Petersens Orkester, Restaurant Wivex – Otto Lington, Fønix-Teatret (spillede: Bugle Call Rag – Everybody fakes a chorus – St. Louis Blues – Solist: Fin Olsen) – Erik Tuxens Orkester, Arena – Svend Asmussen, Hans Ulrik Neumann, Niels Foss m. Fin Olsen som solist – Harald Mortensen og hans Orkester, Landsbyen, Lorry – Eli Dondes Kvartet, Riddersalen, Lorry – Vilfred Kjærs Orkester, Valencia. Sikken en aften!

I november 1935 optrådte pianisten Kjeld Nørregaard, danser og sanger Fin Olsen og violinist, sanger, danser m.m. Otto Lington i National-Scala. De tre havde opbygget en hel forestilling og "de gør stormende Lykke saa snart de træder ind paa Tribunen". Deres musik- og stepnummer gjorde sig så godt, at de blandt mange tilbud også fik et fra en engelsk impresario, som gerne ville have dem med i et stort revue-show i London.

Den succesombruste trio: Kjeld Nørregaard, Otto Lington, Fin Olsen

PR-foto: Nørregaard, Olsen og Lington

I starten af 1936 optrådte Troldmanden Dante i Tivoli. Han havde været her fem år før og man havde bygget en speciel scene til ham i Tivolis Koncertsal. Han fik en utrolig omtale – måske fordi han var født Jensen og hans far var politibetjent i København – og man så Lington med orkester på Hovedbanegården for at modtage Troldmanden. Lington og hans orkester skulle underholde mellem Troldnumrene og dels optræde i en række moderne ting og endelig akkompagnere de mystiske tildragelser på scenen. Forestillingen varede 2½ time, hvilket ikke kan undre, da det var ”Verdens største magiske Revy”.

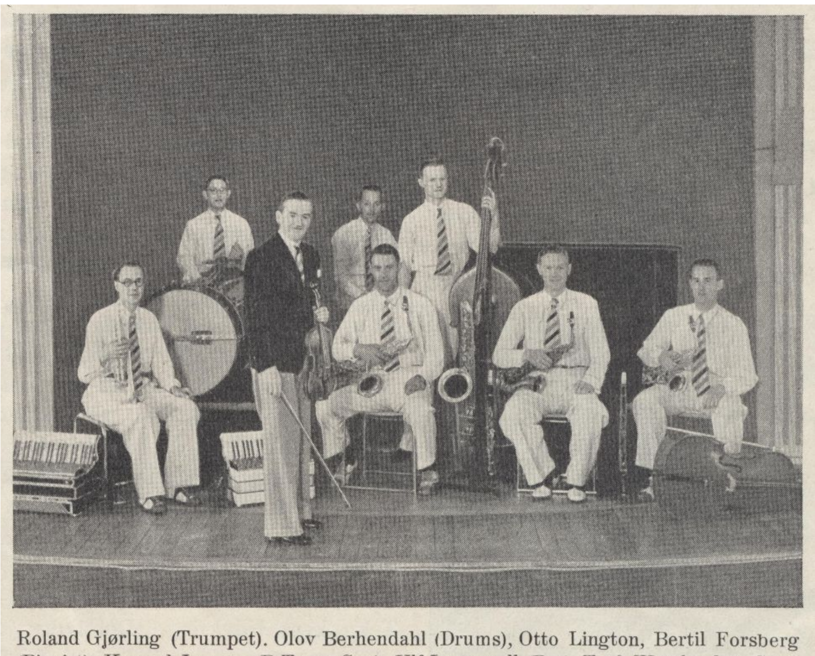

Roland Gjørling (Trumpet). Olov Berhendahl (Drums), Otto Lington, Bertil Forsberg (Pianist), Konrad Jønsson B Tenor Sax), Ulf Lagerwall (Bas), Torf. Westlund (1, Sax), Ragn Søderholtz (3. Sax).

Lingtons svenske Lingtonians sommeren 1936

Sommeren 1936 tilbragte Lington med sine svenske Lingtonians i Grand Hotell, Saltsjöbaden ved Stockholm. Fra 1. september spillede han på hotel Royal i Aarhus. Åbningsaftenen blev lidt mere dramatisk end ønsket, da to af musikerne "kom galt af Sted ved en Automobilulykke ved Vejle i Gaar, og indlagt paa Sygehuset dér." Der ville gå en halv snes dage inden orkesteret kunne samles. Lington var engageret med kun 6 mand, så det var en tredjedel af orkesteret der manglede. Og "som følge deraf fik man ikke det rigtige Indtryk af Orkestret i Aftes, selv om Hr. Lington er saa overlegen en Kunstner, at det ingen Vanskeligheder voldte ham at dirigere Musikere, han ikke før har spillet sammen med." Lingtons popularitet var så stor, at Statsradiofonien transmitterede fra både Saltsjöbaden og Hotel Royal. Grand Hotell i Saltsjöbaden havde inden Lington rejste til Aarhus allerede underskrevet en kontrakt med ham om at spille der igen sommeren 1937.

Lington var altid klar til at sætte ting i gang og han satte sig for at arrangere en stor jazzkoncert i Aarhus. Han fortalte, at det skulle være et 15 mands orkester, med hans egne 6 musikere og så ellers lokale folk. I et interview bliver Lington spurgt, hvilket orkester han synes bedst om i Danmark: "Det vil jeg ikke udtale mig om. Et Orkester spiller soft, et andet sweet og et tredje hot, saa jeg nøjes med at fortælle Dem, hvilket Orkester jeg synes bedst om i Verden, Benny Goodmans. Goodman er mit Ideal, og jeg stræber efter at ligne ham. Ogsaa Benny Carter ser jeg op til." Nye tider og nye idealer. Lington stod aldrig stille ret længe ad gangen. Samtidig ønsker han, at Jimmy Lunceford, der skulle spille i København, kom til Aarhus "Det vilde blive en Jazz-Oplevelse!".

Det viste sig, at der var for mange problemer med at arrangere udelukkende en jazz-koncert, så det endte med, at der i stedet den 14. marts 1937 blev afholdt en radiotransmitteret 4. Folkekoncert fra Forsamlingsbygningen i Amaliegade, hvor Aarhus Byorkester blev dirigeret af den lokale dirigent Thomas Jensen (som siden fik en storslået karriere på Det kgl. Teater). Koncerten blev kaldt "Musikens Kavalkade" med musik fra Mozart til Ellington. Solister var pianisten Skat Nørvig, Gunnar Lemvigh m.fl. Den populæreste del var naturligvis Jazzafdelingen med refrænsangere, ledet af Otto Lington. Der var ca. 800 tilskuere og Lington spillede bl.a. Venutis "Runnin' Ragged" (måtte spilles dacapo), "Alexander's Ragtime Band", "Creole Love Call", "Ol' Man River", "A Fine Romance" og "Bugle Call Rag".

I 1937 begyndte en del af de restauratører, hvis orkestre blev radiotransmitteret, at stille krav om betaling fra Statsradiofonien, som imidlertid ikke var til sinds at betale. Man havde haft en tilsvarende situation i Sverige, hvor restauratørerne havde "vundet", efter at have standset transmissionerne i halvandet år. Den svenske radio bøjede sig og betalte fra 25 – 50 kr. pr. radiotransmission! Ikke til musikerne, de blev allerede honoreret, men til restauratøren for ulejligheden. Det var dog ikke alle de store restauratører i Danmark, som ville være med i aktionen. Der er ingen tvivl om, at reklameværdien af en radiotransmission var stor, så hvorfor risikere den for nogle få kroner.

Et af de pressionsmidler restauratørerne "truede" med var, at de i kontrakterne fremover ville indføje, at de musikere, som de ansatte, KUN måtte spille hos dem i kontraktperioden – ingen "studieudsendelser". Det ville være et problem for Statsradiofonien, da de ikke havde et fast danseorkester. Preils orkester, som spillede i radioen, var sammensat til lejligheden af musikere fra forskellige andre orkestre.

Så det var på sin plads, at der på samme tid var en hed debat i aviserne, om hvorvidt radioen skulle oprette et fast danseorkester, et "Henry Hall orkester", som man kaldte det. Henry Hall var fra januar 1932 leder af BBC Dance Orchestra. Han var ikke særlig kendt, da han startede, men nåede at tage på flere verdenstournéer med orkestret og blev filmstjerne og utroligt populær. Orkestret

blev de første år udsendt i radioen fast 45 minutter hver dag, men efter 5 år var der så mange nye orkestre, der kæmpede om buddet, at de faste programmer blev strøget og på 5 års dagen sagde Hall op som leder og BBC Dance Orchestra blev nedlagt i september 1937. Hall fik alle orkesterets ca. 5000 noder til sin ejendom.

Selvom Lous Preils Danseorkester i radioen, var rimeligt populært, gik mange lytterreaktioner og læserbreve på, at Otto Lington skulle være manden, som ledede et sådant fast danseorkester. Dirigenten Hugo Gyldmark mente noget andet og gik i brechen for Preil, fordi han ”altid har været de danske Komponister en storartet Mand – og derfor fortjener at faa et fast Danseorkester”. Samtidig anklagede han Otto Lington for ikke at spille dansk, men kun udenlandsk. Det fik Lington til at ringe fra Sverige (han var igen i Saltsjöbaden for sommeren) til BT og med vrede i stemmen, sagde han: ”Hugo Gyldmarks Indlæg imod mig er uforskammet. Og det forbavser mig, at en Mand tør vove at fremsætte Beskyldninger uden at have undersøgt, om der er Grundlag for dem. Han skriver, at jeg altid har været en Fjende af de danske Komponister og saa at sige udelukkende har spillet fremmed Musik. Hvis han havde gidet gøre sig den Ulejlighed f. Eks. at spørge Koda, vilde han have faaet at vide, at jeg bl.a. sidste Aar spillede 50 pCt. Dansk Program og en enkelt Aften 100 pCt.” . Det var hårde ord fra den kultiverede Lington. I England have BBC lavet en regel om, at der skulle spilles mindst 30 % engelsk musik i deres udsendelser.

BT refererer nogle dage senere, at Radiorådet har afslået at betale restauratørerne. Samtidig fortælles, at radioen har udregnet udgifterne til et fast radio-danseorkester: ”Det vil næppe beløbe sig til mere end omkring 100.000 kr. aarlig. Før Radiofonien skrider til handling, vil man dog afvente en eventuel fornyet Henvendelse fra Restauratørerne.”

De danske restauranter stoppede for transmissionerne og kun ”free-lancere” optrådte i radioen. Da Lington i 1937 for størstedelen af året optrådte i Sverige, blev han en af de dirigenter, som spillede i radioen bl.a. ved en Folkekoncert den 21. november.

Sommeren 1937 tilbragte Lington – som nævnt - igen på Grand Hotell, Saltsjöbaden og orkesteret var: Otto Lington, dir., violin – Olle Bergendahl, trommer – Carl Segersten, trompet – Bertil Forsberg, piano – Ove Rönn, sax – Tore Vestlund, sax – Ulf Lagervall, bas – John Hasse, sax, klarinet. Bandet medvirkede i filmen ”Mama gifter sig”, som blev delvis optaget på Grand Hotell. Hundredvis af statister var indkaldt og dansede til Lingtons orkester.

I efteråret 1937 havde Lington engagement i Odense på Hotel Brockmann i en måned. Han blev ofte interviewet i aviserne og omtaler, at så snart den måned er gået, så skal han til England og dirigere to koncerter i BBC i november – udelukkende med dansk musik, men med engelske musikere. Samtidig fortæller han, at han lige *har* været i England. På den tur talte han med Henry Hall, som nu havde sit eget 20-mands orkester. Henry Hall havde givet udtryk for, at han gerne ville på en tourné til Skandinavien og Otto Lington ville prøve at få det arrangeret. Prisen pr. koncert vil være ca. 10.000 kr. og ”lykkes det, vil det blive en Musik-Sensation af Rang.”

Lington blev spurgt, om han havde noget nyt med hjem fra London: ”Ih, ja! Jeg har hele Kufferten fuld af ny Musik, bl.a. den største Schlager i London i Øjeblikket, ”Home Town” fra en hel Samling, som heder ”London Rhapsody”. Til Gengæld havde jeg ogsaa nogle danske Melodier med derover, som gjorde megen lykke.”

På vejen hjem fra London – i bil via Holland – oplevede Otto Lington og fru Kesten, de nye tider i Tyskland: ”Dér (i Holland) marscherede Soldater paa alle Landeveje i store Bunker. Og i Tyskland, paa Vej til Hamburg fra Bremen, oplevede jeg Mørklægningen. Det var ubehageligt, men jo en vis Oplevelse. Nu skal De vide, jeg ikke i mange Dage havde set en Avis, saa det var en hel Overraskelse. Mon der er Krig? Sagde jeg til min Kone. Saa fik vi Ordre til af en Betjent at blænde Lygterne helt ned, og endda klæbede han Papir over Glassene. Det virkede helt truende alt det dér. Men i Hamburg spillede Teatrene, og Folk gik paa Restaurant. Alting var som sædvanligt.”

Den 12. oktober udsendte radioen et program, hvor Lington spille solo violin akkompagneret af Julius Jacobsen på flygel. Det var primært en række af Joe Venutis numre: Red Velvet – Black an blue bottom – Pretty trix og Rubinofs: Souvenir og M. Ponces: Estrellita.

Mens Lington spillede på Hotel Brockmann afholdt han sammen med Odense Jazz-Musikforning en koncert i Fyns Forsamlingshus den 22. oktober. Det var et udvidet orkester han optrådte med. Pianist Skat Nørrevig var hentet som solist ”et Fænomen på Jazzens Omraade”. Lington selv ville være solist med en række Venuti numre. Programmet så således ud:

Bugle Call Rag
St. Louis Blues
Dancing Birds
m. Alfred Rasmussen som solist (saxophon)
Creole Love Call
Harlem
Three Moods
m. Ejner Christensen som solist (trækbasun)
Alexander’s Ragtime Band
Swingtime In The Rockies
Melodier fra “Mille, Marie og Mig”
En afdeling med Skat Nørrevig som solist
Good Night My Love
Chinatown, My Chinatown
En afdeling med Otto Lington som solist
akk. af Skat Nørrvig
Ramona
Everybody Swings It
Dinah

Avisen skrev om ”Dinah” ”... utvivlsomt dette Aarhundredes mest spillede melodi, som alligvel ingen kan blive træt af.” Lington lovede ”at give den en saadan Udførelse, at baade The Revellers, Bing Crosby, Ted Lewis og samtlige ”Dinah”s tidligere geniale Fortolkere – dog vel med Undtagelse af Duke Ellington – godt kan gaa Hjem at lægge sig.”

Anmeldelserne var lidt blandede. Filmmelodierne blev affejet som det ”daglige Dødvande”, mens jazznumrene blev rost. Publikummerne var naturligvis ellevilde. Men lad os få en frontberetning fra en anmelder, der beskrev stemningen og selve dirigentens indsats:

”For at kunne give et fyldestgørende Referat af denne Koncert er det nødvendigt at begynde med de synlige og rent praktiske Kendsgerninger. Paa orkestertribunen sad en Flok interessante og gemyt-

lige Musikere med alt det svære Skyts parat, de ventede kun paa Signal for at gaa over til Haandgribelighederne.

Saa besteg Hr. Lington selv Tribunen hilst med Klapsalver. Han var klædt i ulastelig Smoking – hvilket er absolut nødvendigt at pointere, da andre Jazzdirigenter som Regel udmærker sig ved flagrende Kjoleskøder, smaa Rejehop og andre fysiske Anstrengelser – her saa man en smilende elskværdig Kapelmester, der med et diskret Vink sætter hele sit Orkester i Gang; han vandrede rundt foran sin Brigade som en anden General, der mønstrer sin Hær, ved en Haandbevægelse udpeger han Solisten, som straks er paa Pletten og yder sit bedste.

Det var et glimrende Sammenspil, og Publikum var straks med. Overalt vuggede man energisk i Takt og saa lyksalig ud hver Gang, der var noget rigtig delikat for en Jazzenthusiast.

Det var altsaa Stemningen og Starten, saa kommer vi til den mere musikalske Side af Sagen. Der er ingen Tvivl om, at hr. Lington er en fremragende Dygtighed indenfor sit Felt, og hans Musikere er i Besiddelse af et Herredømme over deres forskellige Instrumenter, der nærmer sig det virtuose.

Programmets forskellige Numre af Jazzens Glansnumre, hvoraf nogle efterhaanden er blevet hele ”klassikere”, fik da ogsaa en saa udmærket Udførelse, at man maatte lade sig rive med i Begejstring, enten man nu kan fordrage Jazz eller ej.

Hvis Rytme var en Bakterie, der kunde ses, vilde der have været fuldkommen taaget i Salen, alt blev Rytme med de gæve Mænd paa Tribunen og Bifaldet steg til de store Højder efter hver Præstation.

Hr. Lington gav en Afdeling moderne Violin Soli, krydret med alle Finesser og ”four string”, som dog intet Øjeblik gik ud over det musikalske Indtryk. Af andre Solister bør nævnes Pianisten Skat Nørrevig, der ”hottede” saa man faldt i Forundring over, hvordan han fik Fingre nok til det hele.”

Endnu en succes for Lington og hans orkester. Han kunne selv stadig begejstre med ”four-string-stopping” teknikken.

HVORDAN JAZZEN FIK SIT NAVN

I et interview fra denne periode, bliver Lington spurgt om vi er godt med herhjemme hvad jazzen angår. ”Absolut! Vi følger godt med – ogsaa hvad angaar det store Kultiveringsarbejde, som Jazzen nu bliver Genstand for. Den nye Rytme vinder stadig flere og flere Tilhængere, og de, der er Modstandere af Jazz, er det for det meste kun fordi de ikke ved, hvad Jazz er. De vil ikke lære den at kende og sætte sig ind i dens Væsen; men saa har man heller ikke Lov til at fordømme en Ting.

Det er vel den gamle Historie om, at Jazzen stammer fra Negrene, der gør, at den stadig har Modstandere? – Ja, det er nok muligt. Jeg mener ogsaa selv, at Jazzen stammer fra Negrene i Sydafrika, der ikke har noder og kun kan improvisere – Negrene er for øvrigt nogle af de største Improvisationskunstnere, vi har; men selvom vi har bibeholdt den monotone Rytme er der dog mere og mere Forskel paa Negerjazz og hvid Jazz, hvilket sidste jo efterhaanden har naaet en yderst kultiveret Form. Det kan de tale med om, der hørte Jazz første Gang, da Negerpianisten Jazzboe sad og spillede paa en Knejpe i New York og Gæsterne raabte til ham: ”Gi’ os en paa Kommoden, Jazz!” Nu er det Swing-Jazzen, vi spiller, en Form for Jazz der er endnu mere kultiveret, end hot Jazz. Hvad

Swing er, kan jeg ikke forklare. Jeg siger det paa Forhaand, fordi jeg altid bliver spurgt derom. Der er heller ingen, der kan forklare, hvad Elektricitet er. Swing skal fornemmes. Gør man først det, finder man Behag deri og vil gerne danse. Swing er for øvrigt ogsaa kendt indenfor anden Musik. Der er f. Eks. megen Swing i det meste af den Musik, som Toscanini dirigerer."

I Lingtons bog "Jazz skal der til" får vi denne forklaring på jazzens opståen: Jeg mener, at det første Jazzband i Verden var "Razz's Band", fire sorte Musikere, som spillede på en Café i New York i 1910. Restauranten var meget besøgt af Skuespillere og andre Teaterfolk. De fire Negre spillede aldrig efter Noder, men improviserede Blues og gjorde megen Lykke. Folk strømmede til langvejs fra for at høre dette nye Fænomen. De fire Musikere var maaske ikke de store Kunstnere, men de besad Negrenes medfødte Rytmiske Sans, og hvad det skortede paa af musikalske Raffinementer, erstattede de med et infernalsk Urskovs-spektakel.

Trods orkestrets beskedne størrelse – kun 4 mand – var det aabenbart i besiddelse af en forbløffende dynamik, og en uomtvistelig Succes blev gennem flere Aar det legendariske "Razz's Band" til del.

Hvilken historie så den rigtige om jazzens opståen? Vennen og forfatteren Erik Haaest fik umiddelbart lige inden Lingtons død anledning til at spørge ham. Svaret var rigtig Lingtonsk: Ta' den, du synes er bedst – eller brug dem begge to. Der er alligevel ingen af dem, der er bedre end den Dirch Passer kom med i sin monolog af Tao Michaelis "How Jazz Was Born". Og det havde han jo nok ret i.

Ind i mellem de store arrangementer, blev der også tid til små opgaver. Marianelund Kro ved Gurre i Nordsjælland nedbrændte året før og var nu genopbygget som en Renaissance-kro og skulle indvies. Lington og hans orkester var trækplaster til den nye Tove-sal og Volmer-sal. Engagementet har sikkert være succesfyldt, men fik et retsligt efterspil, da Lingtons nye HAT forsvandt! Det var ikke den ellers uundværlige Borsalino, men en tophat. Kroejeren ville ikke erstatte den, så Lington gik rettens vej. Hatten havde trods alt kostet 28 kr. Dommer Olrik ved Helsingør Ret udsatte sagen i 14 dage, da han syntes at 28 kr. for en hat var voldsomt. Men siden tilkendte han Otto Lington en erstatning på 25 kr. og restauratøren skulle endvidere betale ham 15 kr. i omkostninger (begge mødte med landsretssagfører).

Ved Statsradiofoniens 7. Folkekoncert den 21. november 1937 blev Lington spurgt om, hvad han ville spille: - Har De Posen fuld af Nyheder? – Det kan De lige stole paa. Jeg vilde gerne uden om de sædvanlige Schlagere og ind paa den rigtige Swing-Music. Schlagerne hører Folk jo til Hverdag baade i Radioen og rundt paa Kaféerne, men Swing derimod…

- Saa er det vel udelukkende amerikansk Musik, vi faar at høre? – En Del er der jo. Mine to Pianister: Walther Bødker og Skat Nørrevig spiller f. Eks. Et Potpourri over Melodier af Gershwin. Men der er skam ogsaa mange storartede danske Nyheder. Først og fremmest et splinternyt Opus af den talentfulde Erik Fiehn. "In memoriam Bach" har han kaldt det. Erik Fiehn har prøvet paa at arbejde sig ud af den almindelig Jazz-Manér. Han behandler sit Tema polyfont, og det eneste, han strengt holder fat paa, er Rytmen: Synkoperne, det, der i Virkeligheden er Jazz'ens Væsen."

Man må begræde, at Lington aldrig fik lejlighed til at indspille de mange "symfoniske" værker, som han opførte. Det kan undre, når man læser, hvor begejstret publikum var ved koncerterne.

Ud over Fiehns nye værk, havde Leo Mathisen skrevet en ny melodi i Cab Calloway-stil: ”Take a cab to Harlem” og Knud Bentzen kom med ”Midnight”. Den samlede presse roste koncerten, som Lington havde kaldt ”Swing Music”.

Otto Lington på kontoret som travl musikforlægger ca. 1938

Det nye år 1938 begyndte med at Otto Lington startede sig eget musikforlag. ”Presto” kaldte han det. Det blev dog hurtigt opgivet, da han under krigen ikke kunne få nye noder fra USA. Den første udgivelse var musikken til filmen ”Tre smarte Piger”. Siden kom Billy Hill’s nyeste ”Timber”, som Dan Folke have oversat til ”Hjerte! Hjerte!” Det var Billy Hill, som skrev musikken til ”Den gamle Spinderok”, hvor noderne angiveligt skulle have solgt over én million eksemplarer i USA. Han fik selv et engangsbeløb på 50 $ for melodien.

Eksempler på udgivelser fra forlaget Presto:

Deanna Durbin med sangen ”Klokker Smaa” fra filmen ”Den tossede Alder”.
Det er en svensk node udgivet af Reuter & Reuter i 1938, men Presto har klæbet deres egne etiketter over, så den fremstår som dansk. Sangteksten er imidlertid på engelsk og svensk.
Presto udgav en lang række af Deanna Durbin’s sange.

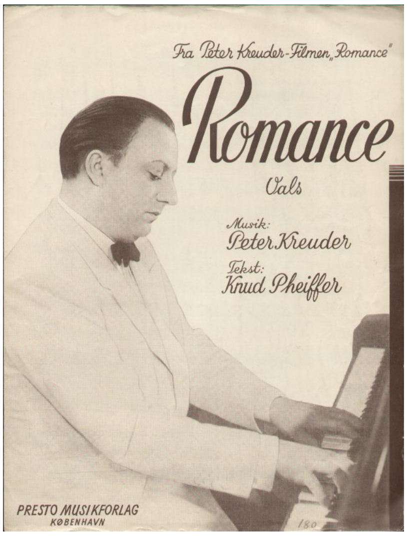

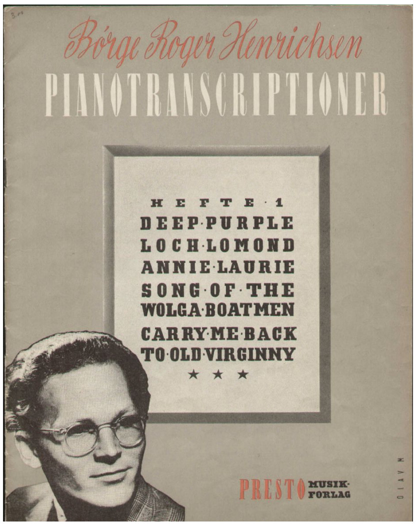

Peter Kreuder: "Romance" fra 1941 med dansk tekst af Knud Pheiffer

Børge Roger Henrichsen Pianotranscriptioner

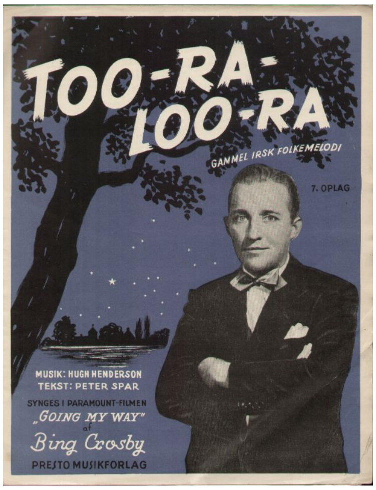

Bing Crosby med "Too-ra-loo-ra" fra 1945 - med dansk tekst af Peter Spar (Victor Skaarup)

I radioen udsendtes med mellemrum Cabaret'er, hvor tidens sangere præsenterede, hvad der var oppe i tiden. Det var Statsradiofoniens dramatiske afdeling, som stod for disse kulturelle indslag. Men i januar 1938 tog musikchefen Peder Gram handsken op og lod Otto Lington skabe en cabaret. Lington have selv foreslået idéen, at lave en præsentation af Kai Normann Andersens arbejder gennem årene. Lington havde også foreslået, at man udelod den normale speaker, som plejede at præsentere sange og medvirkende imellem numrene, og i stedet lade orkesterlederen i en glidende overgang, gøre de nødvendige præsentationer.

Ud over Lington og hans orkester medvirkede "Skuespillerinderne Ingeborg Bruhn-Berthelsen, og Kiss Gregers, Jazzsangerinden Ingelise Rune, Mikrofonsangerinderne Lizzie Philips og Aase Werrild og Kabaretsangerinden Inge Lise Bock." Kai Normann Andersen-udsendelsen blev transmitteret den 7. februar.

Den 1. april 1938 arrangerede BT en Midnatsforestilling i Apolloteatret, hvor man præsenterede cremen af de "fund" som avisens "Talentspejder" havde fundet ved 10 forudgående shows. (Lyder det bekendt? Der er ikke meget nyt under solen). Otto Lingtons 10-mands orkester skulle akkom-

pagnere talenterne, som bl.a. Indbefattede: "…de to unge yndige Damer Aase Werrild og Adlor Hudson Skyum. Hver især en særpræget og herlig Jazzsangerinde, som burde have Internationale Chancer. Dernæst den purunge Ingelise Rune, der har startet sin egen Jazztrio med Pianisten Mogens Dalkjær og Guitaristen Mogens Andersen. Ligesom Aase Werrild har Trioen allerede faaet sig første engagement (i Lingtons føromtalte radioudsendte Kai Normann Andersen Cabaret!). Videre den fabelagtige Scatsanger Arne Petersen… og den 16-aarige herlige jazzpianist Bertrand Bech, der er et Unikum af Rytme og Talent." Desuden Wandy Tworeks bror José på violin a la Venuti, og sangerne Børge Hansen og Hans Bacher. Overskuddet gik til Børnehjælpsdagen.

Lington afholdt endnu en radiokoncert den 18. april som han kaldte "Ungdommens Melodi og Rytme", og som fik fine anmeldelser og en del læserbreve roste den som "afvekslende, brogede, med mange Solister og helt nye Stemmer – med Humør og Lethed i Atmosfæren." Det var de samme nye talenter fra BTs talentshows, som optrådte. Der udover "den lille indsmigrende Kabaretsangerinde Inge Aasted".

Den 29. maj sendtes Lingtons anden Musik-Cabaret i radioen, med nogle flere af fundene fra BTs talentkonkurrence: Werrild, Rune, Arne Petersen og Bertrand Bech. Ti solister i alt. Igen gjorde man meget ud af, at det var en non-stop udsendelse, dvs. uden speaker og kun med kapelmesteren til at introducere "uden ophold".

Og der kom mere Cabaret i radioen: "Regnbue-Vatieté" den 5. august med bla. Gull–Maj Norin, Claus Broberg, Chr. Gottschalch mfl. alle blev ledsaget af Otto Lingtons orkester. Samtidig annonceres en Marguerite Viby "non-stop-udsendelse" den 6. august igen med Lington som hovedmanden. Og siden endnu en udsendelse med Liva Weel.

2. Påskedag spillede Lingtons 10-mands orkester på premieredagen – alle forestillinger - før visningen af filmen "Jeg elsker dit Smil" med Alcie Faye og Don Ameche, musikken – i filmen - stod bl.a. Louis Prima og ikke mindst Rubinoff med sin berømte Stradivarius for. Lington have ligefrem "komponeret" en Ouverture over filmens hovedmelodier. Det skal måske nævnes, at Otto Lingtons Musikforlag Presto udgav noderne.

Det var også Presto, som udgav forfatteren Børge Müllers debut-komposition med egen tekst: "Hjertets kendingsmelodi". Müller bad om, at den først blev udsendt i provinsen, så han kunne høre hvordan den blev modtaget, inden den blev udsendt i København. Det blev en succes.

I sommeren 1938 var Lington igen på Grand Hotell, Saltsjöbaden, denne gang var hans søster Ellens børn blandt de optrædende artister. De kaldte sig "Little Viola & Co.", Viola var 12 år gammel. Hun steppede og sang og spillede trækharmonika, trompet og vibrafon. Hun blev akkompagneret af sin bror Richard og sin søster Inger, som var "virtuoser" på henholdsvis violin og trækharmonika. Det må have været en sjov oplevelse for Onkel Otto.

Det engelske jazzblad "Rhythm" bragte i sit maj nummer et interview med Otto Lington. Det havde fulgt ham ved forskellige transmissioner. De roste ham som "en Mellemting mellem Ambroses verdensberømte Band, Henry Halls Radio-Orkester og Jack Hylton's Band."

Little Viola – 12 år gammel
Aviserne gik meget op i, at den unge pige tjente 500 kr. om ugen!

Den 13. den 15. og den 25. sept. 1938 gav "Vor Tids største Swing-Pianist" Fats Waller i alt 7 koncerter i Odd Fellow Palæets store sal. *Otto Lington og hans Swing-kammerensemble* akkompagnerede. Billetprisen var fra 1.50 kr. – 5 kr. plus skat og garderobe. Ifølge et avisudklip, var Fats Waller så tilfreds med Lingtons orkester, at han tilbød dem at rejse med ham på resten af Europatournéen gennem Belgien, Holland og Frankrig i foråret 1939. Den 14. spillede Waller i 2 koncerter i Aarhus, hvor han blev akkompagneret af Svend Asmussens orkester.

Otto Lington akkompagnerer Fats Waller i Odd Fellow Palæet i 1938.
Fra venstre: Cosper Cornelius, klarinet - Christian Jensen, flygel - Lington, violin - Fats Waller – Kaj Timmermann, trommer - Kai Aangstrøm, bas. Billedet er signeret af Fats Waller.

I et interview fra 1966 fortæller Kaj Timmermann om Fats Waller: ”Min største musikalske oplevelse var, da jeg akkompagnerede Fats Waller på trommer ved hans koncert i Odd Fellow Palæet. Han var simpelt hen fantastisk – man ikke alene hørte hans spil, man følte det på huden.

Men også på anden vis var han en oplevelse. Bag scenen nåede han at konsumere hele to flasker whisky foruden diverse bajere – og da han trådte frem for publikum virkede han så frisk, som var han lige trådt ud fra Københavns Badeanstalt!

Også mig betænkte han med en flaske whisky – men da jeg spædte min drink op med vand, blev han meget forbavset og spurgte om jeg stillede an til opvask!”

Lington fortæller denne episode om Fats Waller koncerterne: Jeg mindes – mellem to koncerter – det var i Odd Fellow Palæeet, at han i pausen sagde til sin impresario mr. Ed Kirkeby, ”Get me another bottle of scotch”. Ed kom lidt efter med en ny flaske, og Fats sagde så til mig: ”Otto, nu skal du have dig en ordentlig drink sammen med mig, you hard worker.” og som sandt var svarede jeg ham: ”Fats, jeg tør ikke – efter forestillingen, men ikke før.” ”Only two fingers” sagde Fats, ”OK” og med det mente jeg selvfølgelig målt med pege- og langfingeren – men jeg skulle blive klogere – for Fats mente pege- og lillefinger og det gjorde jo en væsentlig forskel!

Billetprisen virker overkommelig incl. skat og garderobe var den kr. 3.55 svarende til 106 kr. i 2008.

Om tiden med Lington fortæller Timmermann om en episode: ”Allerede som ganske ung begyndte jeg at spille. For eksempel var jeg fire år i Louis Preils danseorkester, men jeg manglede den umiddelbare kontakt med folk og gik over til Otto Lington. Det var festlige stunder – både publikum og musikere elskede en lille spøg. Jeg husker engang i Tivolis koncertsal – 28 mands orkester på scenen – stuvende fuldt i salen – Lington havde givet mig ordre til at starte orkestret, da han selv ville gøre sin entré gennem Schnedler-Petersens lille, private dør for effektens skyld.

Jeg starter orkestret – Lington ind – populær som han var, hyldet højlydt af de 1500 i salen – han går bukkende og smilende frem, men snubler i mikrofonsnoren og kører på maven helt hen til kanten af tribunen.

Op igen - under stormende jubel – og vi gennemfører første afdeling uden videre uheld.

Før anden afdeling siger han: - Du starter som sædvanlig – han ind som før – hyldest igen – men da han nåede mikrofonsnoren sprang jeg frem og løftede den højt over hans hoved – og han gled elegant under. Den slags små gags morede kolossalt."

I oktober blev det meddelt, at Lington fra 1. maj 1939 skulle være fast Teaterdirigent ved Apolloteatret. Det fik direktøren fra Grand Hotell i Saltsjöbaden til at rejse til København og gøre et forsøg på at overtale Lington til at annullere kontrakten og i stedet igen spille hos ham om sommeren. Men Lington sagde pænt: Nej, Tak, til det svenske tilbud.

Debatten, om hvorvidt Lington spillede for meget udenlandsk musik i radioen, blussede op igen. Bladet "Ord og Toner" påstod, at Lington ikke havde spillet mindst 33 %, som han skulle ifølge radiofoniens ønske. Faktisk paastod de, at han spillede mindre dansk end Svend Asmussen, som kun lå på 12 % dansk musik. Lington tog til genmæle i BT, ved at fremsende lister over de fire radiotransmissioner han havde stået for i 1938. Han kunne på den måde dokumentere, at han havde spillet ca. 40 % dansk komponeret musik foruden en udsendelse med udelukkende dansk musik (Kai Normann Andersen cabaret'en).

Social-Demokraten afholdt igen sine store 55 øres koncerter. Otto Lington og Victor Cornelius var hovednavnene denne gang.

Jeg havde en udmærket forbindelse i B.B.C. i London, mr. Ronnie Waldmann, og da jeg hørte, han skulle sende et program ud i æteren med Carl Brisson samt Gerda og Ulrik Neumann, kontaktede jeg ham, og han syntes ligesom jeg, at det ville være en god idé med en dansk kapelmester. Carl Brisson kendte mig ikke, og da han hørte at man i B.B.C. havde engageret en dansk dirigent, spurgte han sig for en sikkerheds skyld for, og Danmarks Radio gav grønt lys for mig. Carl og jeg havde et godt samarbejde.

Den 11. februar 1939 dirigerede Lington BBCs Varieté-Orkester ved en koncert i BBC i London. Det var en "all-Danish" udsendelse og solisterne var Carl Brisson og Gerda og Ulrik Neumann. Gerda Neumann havde skabt sig et navn som vokalist med Jack Hylton's orkester, hvor også Ulrik spillede. Udsendelsen blev trods store protester ikke bragt i dansk radio. Man foretrak at sende det planlagte program med fransk for begyndere. I National-Scala havde man besluttet at udsendelsen skulle kunne høres af danskerne: "Men et stort Apparat var ogsaa sat i Scene med mægtige Antenner paa Taget, en 12 lampers "Neutrofon"-Modtager og ekstra Forstærkning af Højttalerne." Ikke en tone gik tabt af udsendelsen.

Det forlød, at Brissons honorar var 2.000 kr. pr. udsendelse.

Ulrik og Gerda Neumann, Carl Brisson og Otto Lington i BBC

Udsendelsen fik en del positiv omtale i de engelske aviser og i Radio Times blev koncerten annonceret således:

"Carl Brisson and the BBC Variety Orchestra conducted by the famous Danish conductor Otto Lington with Gerda and Ulric Newman (by permission of Jack Hylton).

Listeners will enjoy once again hearing Carl Brisson, the well-known Danish star of stage and screen.

Otto Lington broadcasts regularly from Copenhagen, where he is known as the "Jack Hylton of Denmark". He makes about 150 titles a year on gramophone records, plays for Scandinavian sound-pictures, and has been a popular figure of most of the leading clubs, hotels and restaurants in Scandinavia." Sådan! Og så var det oven i købet sandt! Måske med undtagelse af de 150 pladeindspilninger om året.
Efter hjemkomsten blev Lington interviewet under overskriften: "Det ægte, røde Gøglerblod jager i mig!" "Otto Lington fortæller om sine London-Triumfer og sine Fremtidsdrømme" og indledningen fortsætter på samme niveau: "Otto Lington fortæller om sit første Skridt henimod Verdens-Berømmelsen efter at have spillet i Radioen i London."

Lington: Jeg kom hjem igaar (22. feb.) og jeg kom baade med Lykke og med Ære, for det var en Ære at spille i London, jeg var engageret af den engelske Radio til at spille en Afdeling lettere *dansk* Musik, og det gjorde jeg, jeg spillede Kompositioner af Kai Normann, Erik Fiehn, Carlo Thomsen og Jacob Gade og Vilfred Kjær og Dan Folke, og mit Orkester, vi var *tyve* Mand, var

udmærket, vi hade kun *to* Prøver, men det var to *meget lange Prøver*, det er inspirerende at spille med fremmede Musikere og tale et fremmed Sprog, jeg har været meget i England, jeg har spillet i Orkester i selve London og ude i Provinserne, saa jeg kan meget pænt Engelsk.

- Der var flere danske Kunstnere i Radioen samme Aften som De.

- Ja, jeg spillede først et Kvarter, og saa kom Gerda og hendes Bror Hans Ulrik Neumann, Astrid Neumanns to berømte og dejlige Børn, de er atten og tyve (red. hm, faktisk var de 24 og 21), Astrid følger dem overalt, alle Vegne, paa alle Rejser, de *synger*, og de *spiller*, og de *duetterer*, og de gør vanvittig Lykke i Radio som i Jack Hyltons Orkester, de har fuldstændig erobret Englænderne ved, ja, ved deres Charme og ved deres bedaarende musikalske Sind. Lytterne sér dem for sig.

- Skal De igen til London?

- Jeg blev bedt om at lade BBC vide, naar jeg hade et nyt dansk Program, for jeg *havde* Sukces, jeg fik Masser af Breve og Telegrammer og Blomster, og Autograf-Jægere fulgte mig overalt, og det var *ikke* Landsmænd, som fejrede mig, det var ukendte Folk, som hyldede *den ukendte Mand*, de havde jo kun læst mit Navn i Aviserne, sikke Aviser saa store og tætte og tykke, *at* de har Tid til at læse dem, de flittige Englænder, med *det* har de.

- Betaler den engelske Radio flot?

- Pænt… for mig er der Gudskelov endnu noget, der hedder *Æren*, og jeg vil nødigt leve den Dag, hvor jeg ikke regner med den gyldne Ære. Skade at Amerika ligger saa langt herfra, det er et, kun *et* af mine Maal at spille *dansk* Musik ogsaa i Amerika. Jeg elsker, jeg er helt tosset efter at rejse, det er det ægte, røde Gøglerblod, som jager i mig, jeg er nemlig af gammel Artist-Slægt, Far og Bedstefar og længere tilbage endnu, de var alle Artister, Varieté- og Menage-Artister, jeg selv vilde have været Akrobat, jeg begyndte ogsaa, men jeg kom aldrig til at optræde, min Søn han har arvet Familiens Musik, han spiller og synger og danser, som den lykkelige fire-Aars Dreng han er, alle Artister er født musikalske, Far spillede alt uden at kende *en* eneste Node.

- Og hvad vil De nu?

- *Tænke* paa Amerika og paa nye Rejser, *mere* bli'r det ikke, for jeg skal til Apollo Teatret og dirigere til Revuen, naar Askepot engang er spillet ud, det kan godt vare længe… det vakte stor Interesse i engelske Kredse, naar jeg fortalte, at vore dygtigste Teater-Direktører er to Damer, Fru Betty Nansen og Fru Nancy (Nathansen), der er da ogsaa interessant."

For uden Brisson/Neumann udsendelsen, dirigerede Lington igen BBC Variety Orchestra den 15. februar i serien "Band Waggons".

Efter Lingtons gæsteoptræden i BBC harcelerede aviserne over, at Statsradiofonien for næsten et år siden havde antaget to programmer foreslået af Lington, men at man endnu ikke havde programsat dem. Yderligere tre programforslag havde Lington indsendt, dog uden at få svar.

En måneds tid senere blev et af forslagene udsendt: Erik Fiehn og hans musik. Otto Lington havde lavet en kavalkade over komponistens mest populære ting og som solister havde han Karin Munk, Det Syngende X (Johannes Wahl), en anden blind sanger Manitto Klitgaard, Knud Pheiffer og Aase

Werrild. Et af de andre syltede forslag var ”Vi kan andet end Jazz”, som gik ud på at vise, at en række af de populære sangere (Gull-Maj Norin, Peter Sørensen, Lizzie Rye (tidligere Philips, men nu gift med Lingtons ven, journalisten Sven Rye) og Inge Lise Rune) kan andet og mere end at synge Jazz. Lington havde udarbejdet det sammen med filmoversætteren Frithiof Rolsted. Året efter blev udsendelsen faktisk til noget.

At Lington havde mange ven- og bekendtskaber, viste sig bl.a. ved den lejlighed, hvor den populære Kino-organist Bobby Pagan, sluttede i biografen Palladium efter et nogle måneders optræden. Ved overrækkelse af gaver og blomster er Lington selvfølgelig med. Pagans afløser er dansk og hedder Peer Frost.

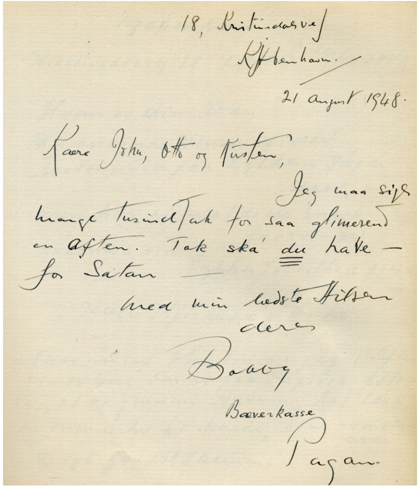
18, Kristianiagade
København
21 August 1948.

Kære John, Otto og Kirsten,
Jeg maa sige mange tusind Tak for saa glimrende en Aften. Tak ska' du have — for Satan —
Med min bedste Hilsen
deres
Bobby
Bæverkasse
Pagan

Bobby Pagan skrev i den lingtonske gæstebog efter et besøg i 1948

Den 9. marts 1939 afholdt Dagbladet B.T. igen en Midnatsforestilling i Apolloteatret til fordel for Børnehjælpsdagen. Det var stadig ”Talentspejderen”, som præsenterede nye navne. Otto Lingtons orkester stod for den musikalske ramme. Blandt de 13 talenter var klarinettisten Poul Clemensen og refrænsangeren Hilmer Petersen.

Og Lington mødte et af sine idoler! Den 13. april 1939 spillede Duke Ellington i KB-Hallen og der blev taget et foto af ham og Lington. Billedet af de to blev bl.a. bragt i Melody Maker.

Efter Apollo Revyens premiere 9. maj 1939 blev et udpluk sendt i radioen, hvor Lington akkompagnerede Marguerite Viby, Ludvig Brandstrup og Ib Schønberg med nogle af de bedste sange. Udover de nævnte medvirkede Erika Voigt, Chr. Arhoff og Asta Hansen i revyen.

Efter Apollo Teatret tog Lington på en lille tourné med de amerikanske ”Negersangere” Ivan Browning og Henry Star. De startede i Casino og spillede siden bl.a. i Ringsted, Næstved, Hillerød og Odense. Børge Rosenbaum og Inge Lise Rune var med på turen. Det blev nævnt, at hun – en helt ny stjerne – fik 1.000 kr. for en måneds engagement i Arena i København, hvor ældre kunstnere måtte nøjes med brøkdel heraf.

Den 24. september fejrede Lington 10 års dagen for den store, skelsættende jazz-symphoniske koncert, med en retrospektiv jazz-koncert i KB-Hallen med et 20 mands orkester og 15 solister. Bland dem: Lizzie Rye, Asta Hansen, Raquel Rastenni, Aase Werrild, Lisa Haidt, Poul Wøldike, Scatsangeren ”Mads” (Jens Anker Rosenkjær), Julius Jacobsen, Amdi Riis, Olof Carlsson og Kaj

Timmermann og et par mere. Ib Schønberg skulle være konferencier. Det væsentligste var, at ”Rhapsody in blue” skulle genopføres. Kino-organisten Peer Frost havde komponeret en swingfox-trot ”Black impression”, som får uropførelse ved koncerten. Lizzie Rye – mikrofonsangerinden – skal synge den. Lington fik en masse presse på 10 års jubilæet. Og fik lejlighed til at fortælle, at han mente, at danske jazzmusikere holdt en høj standard. På spørgsmålet om man blev velhavende som Jazzdirigent her hjemme, sagde han: ”Nej, der er for store Udgifter. Alene Noderne løber voldsomt op. Der udkommer faktisk daglig nye Ting – og man skal have dem alle sammen – med det Resultat, at man roligt kan regne med, at man hvert Aar maa lægge for mellem 4000 og 5000 Kr. Noder væk – og stadig købe nye. Noder, Noder og atter Noder. Det er en meget stor Udgiftspost.” Endnu en bekræftelse på, at Lington ikke lavede mange arrangementer selv, men købte dem færdige. Han nævner, at hans yndlingskomponister er: Gershwin, Count Basie og Duke Ellington og fra det hjemlige: Kai Normann Andersen og Erik Fiehn. Den største schlagersucces han har oplevet er ”Titte til hinanden” og den største udenlandske er ”Sonny boy”. For jazzkoncerttribunens vedkommende er det ”Tiger Rag”, ”Some of these days” og ”Dinah”. De har vist sig at være uforgængelige og kan høres til koncerten. Lingtons kolleger Jens Warny, Teddy Petersen, Valdemar Eiberg, Kai Ewans og Richard Johansen ville også komme.

I et interview med Christian Houmark i BT nogle få dage før koncerten, åbner den ellers ”beskedne” Lington for posen…: Var De virkelig den *første?* Lington: Jeg *er* den første Jazz-Dirigent herhjemme, ja. Lington fortæller, at han slapper af derhjemme om natten med at spille Bach på sin violin. Til naboernes og konens store fortrydelse.

Det var en stor radio-week-end. Om lørdagen kunne man høre Lauritz Melchior fra Det kgl. som Siegmund i Valkyrien og så om søndagen Lingtons jubilæumskoncert. Den begyndte kl. 14.00 og radioen sendte live fra 14.45.

Den 16. oktober have Jac Boesens Musikforlag arrangeret en Jazzkoncert i KB Hallen med ”Leon Abbey’s berømte Neger Harlem Band”, som i øvrigt spillede i Hollænderbyen hver aften. Otto Lington og hans orkester skulle åbne koncerten. Der opstod et mindre problem, da arrangøren blev ringet op kl. 9 om formiddagen, at en af musikerne havde fået en dårlig læbe, og derfor ikke kunne spille. Så ville de andre heller ikke spille. Arrangøren ringede rundt og fik Kaj Kilians orkester til at stille op og Ib Schønberg ville komme og synge viser. Kl. 13.30 (koncerten var annonceret til kl. 14.00) blev arrangøren igen ringet op ”at nu kom Negrene alligevel”.

Koncerten begyndte derfor til tiden med Lington, som gav en række ekstranumre for at få tiden til at gå. Da klokken blev omkring 15 dukkede Harlem bandet op – hentet på diverse hoteller – men de virkede ikke særligt ivrige efter at spille. Og anmelderne var hårde ved dem: ”Otto Lington spillede løs, som om ingenting var i Vejen, og det usædvanlige skete, at der blev givet Ekstra’er. Saa dukkede Ib Schønberg op, Negrerne er blevet væk, sagde han, de kører rundt i Byen og kan ikke finde herud. – Men Ib satte Liv i Forestillingen. Han gav et helt lille Udsnit af Apollo-Revyen, og fik os alle sammen til at synge, saa Glastaget var ved at falde ned, og saa endte det med at ”Harlem-Show-Band” alligevel arriverede. Til Gengæld var der ikke noget ved dem. Dagen var helt og holdent Otto Lingtons og hans glimrende Orkesters. Der var virkelig Swing nu og da, og der blev busket, saadan som der skal i rigtig Jazz.” Udgiften til Kilian og Schønberg blev fratrukket i Harlem-bandets hyre.

I radioen var det stadig Louis Preil der stod for Radioens Dansemusik. Han havde op til 11 udsendelser pr. uge og man fandt det ”umuligt for ham at være paa Højde med sig selv altid i saa voldsomt Arbejdstempo, som han har maatte holde.” Statsradiofonien havde derfor indledt forhandlinger om

ansættelse af gæstedirigenter. Sid Merriman (Hugo Gyldmark) og Otto Lington var de første. Man foretrak stadig ”free-lancere”, da konflikten med restauratørerne var uafklaret.

Lington var altid fuld af idéer og fik han dem ikke selv, så hentede han dem f.eks. i England. Dér var seneste BBC idé, at genopleve filmens succes'er i radioen. Lington foreslog, som første udsendelse, at man tog Lilian Harvey succes'en ”De tre fra Benzintanken” og lod den ny stjerne Ingelise Rune, synge Harveys rolle. Radioen var med på idéen, men der gik næste et år før programmet blev lavet. Og så blev det ikke ”De tre fra Benzintanken”, men i stedet Irving Berlin filmen ”Alexander's Ragtime Band” som Otto Lington og Gunhild Horne Rasmussen havde tilrettelagt som et hørespil eller en ”Radio-Film”. Der blev brugt musik fra lydsporet og talte replikker af de medvirkende, som også sang, ledsaget af Lingtons orkester. Udsendelsen blev sendt 14. november 1939. Solister var Gull-Maj Norin, Erling Schrøder, Lars Knutzon og Poul Reichardt, som alle generelt blev rost. En enkelt anmelder mente dog at ”Poul Reichardt er nok sympatisk, men ganske ude af Stand til at sige en Replik”! (Det hænger nok samme med, at anmelderne ikke brød sig om replikkerne: ”Teksten der forbandt Ragtimen, var saa forloren, som kun en Skildpadde kan være!”) Den store overraskelse og Lingtons idé, var at en kongelig operasanger, fik sin debut som jazzsanger! Det gav omtale.

Men anmelderne var enige om, at i rollen som Irving Berlin var ”Marius Jacobsen, en ren Misforstaaelse. Hans Sang havde overhovedet intet med moderne Rytme at gøre.” Marius Jacobsen prøvede lidt af hvert det år. Da Bellevue Teatret i juni-juli opførte operetten ”Sommer i Tyrol”, måtte Osvald Helmuth – i den store rolle som tjener Leopold – se i øjnene, at han ikke egnede sig til den og ikke kunne trække publikum til forestillingen. Anmeldelser af ham som operettesanger var dårlige, og han sagde selv: ”Det er en rigtig daarlig Rolle. Man skal det ene Øjeblik være Sanger og Charmør, det næste Komiker og det næste igen Karakterskuespiller.” Og det var åbenbart for meget for den ellers folkekære sanger. Efter nogle få opførelser, fik man Marius Jacobsen til at overtage Osvalds rolle, og det med succes. I et interview inden udsendelsen siger han bl.a.: ”Naar Jazzen bliver alt for hot, faar jeg ondt i Hovedet. Det kan være blændende dygtigt gjort, men jeg synes alligevel, det er fælt at høre paa.” Næh, jazzsanger var han ikke. Men i 1946 blev han udnævnt til kgl. kammersanger for sin indsats på den kgl. opera.

Det kostede 3.002 kr. i honorar at afvikle denne ene times udsendelse. Marius Jacobsen fik 200 kr. (svarende til 4.500 kr. i 2007) og så skulle Det kgl. Teater yderligere have 100 kr. for at udlåne ham. Lington fik også 200 kr. som orkesterleder. Orkestermedlemmerne fik 39 kr. hver incl. betaling for tre prøver. De øvrige solister fik 75 kr. plus 45 kr. for tre prøver. Forfatterne – det var bl.a. også Lington – fik 500 kr. til deling.

Lingtons forslag til radioudsendelser blev efterhånden ikke bare godtaget, men også realiseret. Hans og Carl Viggo Meinckes forslag til en Liva Weel udsendelse – ”en Art dramatiseret memoirer – blev udsendt 9. december 1939, hvor Liva selv sang alle sine succes'er lige fra debut'en i Odder Sommerteater som Olivia Olsen med visen ”Ja, det gør jeg osse”. I øvrigt afslører hun, at hun oprindelig fik sangundervisning af Hedevig Quiding, som jo siden anmeldte Lington og andre ”jazzere” i rimeligt bramfrie vendinger. Året efter planlage man lignende udsendelser om Schiøler Linck, Carl Fischer og Max Hansens karrierer med de samme to arrangører. Siden kom lignende forslag om Marguerite Viby og Osvald Helmuth, men de blev alle skudt ned på grund af besparelser og den forklaring, at ”Tiden ikke egnede sig til dens Slags, og at der var Pladsmangel paa Programmerne.” Lington forslog også, at Georg Rygaards Scala-operette ”Den lille Prinsesse” blev opført, men nej, det blev afvist.

I efteråret 1940 var det så slemt, at manglen på underholdning i radioen fik en række af ”den lette Underholdnings Mænd” til at rette henvendelse til radiodirektøren F. E. Jensen. Otto Lington var en af talsmændene: ”Vi har foretaget dette Skridt, fordi det efterhaanden er blevet saaledes, at den lettere Underholdning og den lettere Musik næsten er blevet helt fortrængt fra Programmerne. Det er sket bl.a. ud fra den Betragtning, at Tiden ikke opfordrer til den Slags lettere Underholdning.

Man kan ogsaa se Sagen fra den Side, at man netop nu trænger til lidt let og muntert til at hvile ud paa og faa Tankerne bortledt fra de daglige Bekymringer.

Dertil kommer den ikke uvæsentlige Omstændighed, at det for en Mængde Mennesker betyder et meget stort Minus i de aarlige Indtægter at maatte undvære Radioudsendelserne. Derfor denne henvendelse til Radiochefen, som vi haaber vil se med Velvilje paa vor Henvendelse.” Hvilket han selvfølgelig ikke gjorde.

Igen opstod der en debat om, hvorvidt Jazzen var død! Hugo Gyldmark, som nu kaldte sig Sid Merriman fortalte, at Jazzen var stærkt på retur, og at selv ungdommen var ved at svigte den.

Orkesterleder Carlo Thomsen, Arena og Harald Mortensen, Scala-salen, havde ikke gjort de samme observationer, mens Otto Lington sagde: ”Noget er der om det, Sid Merriman mener. Smagen gaar i Øjeblikket mere i Retning af det melodiøse end i Retning af Jazzen. Folk vil ikke høre de hurtige Fox-Trots, men foretrækker Slow-Foxen, hvor netop Melodien kommer mere frem. For Resten er det ikke noget nyt, at man sporer en saadan Tendens. Det samme skete i sin Tid, da Tonefilmschlagerne begyndte at komme frem. Da svingede Smagen ogsaa mod det mere melodiøse ligesom nu, men derfor er der vist ingen Fare for, at Jazzen ikke om 2-3 Aar er lige saa udpræget, som den før har været. Men det er altsaa rigtigt nok, at ”Tiger Rag” ikke er særlig efterspurgt i Dag.” Det var i november 1939.

Den første december havde Apollo Teatret premiere på ”Tidens Børn” skrevet af Børge Müller og med musik af Aage Stentoft. De kaldte det for en ”Revydeville”, ”fordi Udtrykket bedst dækker over Forestillingens Form, idet denne nemlig baade har Revyens Aktualitet og Vaudevillens musikalske Stemning.” De medvirkende var Ludvig Brandstrup, Ib Schønberg, Christian Arhoff, Erika Voigt, Asta Hansen, Poul Wøldike, Bodil Steen, Dolly Helstrup og Else Nielsen plus et kor og Otto Lingtons forstærkede orkester. Stig Lommer havde tegnet dekorationerne.

APOLLO TEATRET

På samme tid blev jeg engageret til Apolloteatret hos fru Nancy Nathansen. Blandt personalet var Carl Alstrup, et højst besynderligt menneske, men han kunne få folk til at more sig, så taget var ved at lette. Strålende revueskuespiller, men så sig selv helst som seriøs kunstner. Orkestret og jeg forblev som regel i orkestergraven under forestillingen for at more os over Carl Alstrup. Vi lo selvfølgelig ligesom publikum, hvilket medførte, at en aften kom Carl Alstrup, rasende som en olm tyr, fnysende ind i min garderobe – parat til at give mig en ordentlig en på skrinet. Sådan så han i hvert fald ud. Han ville simpelthen ikke finde sig i, at orkestret morede sig over ham. Det var generende nok, at publikum gjorde det. Bortset fra disse små kontroverser, var Apollo et dejligt teater at være på.
Alle de strålende revueskuespillere var der. Marguerite Viby, Ib Schønberg og Erika Voigt, for blot at nævne nogle enkelte. Desuden havde vi en række strålende forfattere og komponister som f. eks. Mogens Dam og Kai Normann Andersen, som bl.a. skrev en finale bygget over Barberen i Sevilla.

En rigtig lækkerbisken for Osvald Helmuth, og i hans udgave hed den "Barberen i sin villa". Den handlede om den stakkels barber, der ikke kunne få fred for alle sine kreditorer og venners besøg.

Der blev også tid til Stjerne-Show med alle de kendte skuespillere fra Apollo Teatret

Lington bliver i forbindelse med sit arbejde på Apollo Teatret i et kort interview spurgt om sin travle hverdag: Jeg er glad for at arbejde paa et Teater igen. Det er morsomt at arbejde med de dejlige, dygtige Kunstnere her paa Apolloteatret – og jeg gaar glad ikke bare til men ogsaa fra Arbejde hver Aften. Humøret smitter tværs over Rampen! – Hvordan kan man faa Tid til at drive Musikforlag ved Siden af at dirigere? – Det kan man kun ved at staa tidligt op hver Morgen! Selvom jeg kommer sent hjem en Aften, springer jeg ud af Fjerene, saa snart Vækkeuret kimer i den aarle Morgen, og naar man saa er saa heldig at faa Sukces'er som "Music, Maëstro, please", "Den store Vals" og Brissons Schlager "Cigaretten laa og brændte", kan man sagtens være glad. Det er altid rart at se, at man ikke slider forgæves. De sidste Dage har jeg desuden arbejdet paa Filmen. Jeg har indspillet *Erik Fienhs* Melodier til *Benjamin Christensen*-Filmen "Skilsmissens Børn". Man kan en Del, naar man vil. Det er som bekendt Lysten, der driver Værket – og Lysten mangler altsaa ikke her!

For øvrigt har jeg lige faaet nyt Tilbud fra London om at komme over og dirigere et nyt Hundrede Procents dansk Program i Londons Radio til Efteraaret. Og det skal der ogsaa være tid til."

Den 10. december 1939 afholdt Frede Skaarup i Idrætshuset: "2 Kæmpe Jazz-Koncerter" hvor hele overskuddet gik til Fattiges Jul. Otto Lingtons 18 mands Jazz-orkester med Gull-Maj Norin og Aase Werrild var hovednavnet.

Den 12. maj 1941 havde radioen en 25 minutters udsendelse fra k. 17.35, hvor Lington spillede soloviolin akkompagneret af pianisten Julius Jacobsen. Det var oprindelig tanken, at den blinde pianist Jørgensen skulle akkompagnere Lington, men de havde ikke nået at øve nok. Lington spil-

lede på Falster på Industri Hotellet i denne periode, men havde fået fri på dagen, da direktøren mente, at det var en god reklame for hans hotel og restaurant. I et brev til sin kone, fortæller Lington, at han vil spille Estrellita (selvom klavernoderne er blevet borte, men han mener nok at Julius Jacobsen kan spille den uden), Red Velvet, Black and Blue Bottom, Souvenir og Pretty Tricks.

I sommeren 1941 spiller Otto Lingtons 7 årige søn John på violin til en mikrofonprøve i radioen. ”Sur-sur-sur” og ”Tordenskjold” bliver spillet. Det forventedes, at han ville få sin debut i en børnetime.

Fra sidst i juni og hele juli måned spillede Lington og hans orkester på Restaurant Grand i Aalborg. Han og musikerne have lejet sommerhuse i Blokhus – ca. 35 km væk – og på grund af benzinrationeringen, cyklede de frem og tilbage mellem Aalborg og Blokhus - hver dag! Og det foregik på en triplet - en tremandscykel!

Klar til afgang mod Aalborg med triplet'en ved sommerhuset i Blokhus.
Lington sidder bagerst.

I efteråret 1940 får Lington igen en del spalteplads på at fortælle at han vil skrive en bog om jazzen i Danmark og han appellerer til alle, der ligger inde med materiale om at sende det til ham.

Og så endelig i september 1941 udkommer bogen på Carl Allers Bogforlag. ”Jazz skal der til” er titlen, og Lington får som vanligt en del omtale. I BT den 17. september har Christian Houmark (forfatter og journalist og en fast Lington-fan) et helsides interview om bogen under det næsten ”sædvanlige” spørgsmål: Er Jazzen Døende? Og han indleder med: ”Otto Lington, Jazzens Profet herhjemme, har skrevet en munter Bog om inden- og udenlandske Jazz-Damer og –Herrer.” Mange fokuserede på, at det anførtes, at Kai Ewans i slut-tyverne tjente 100.000 kr. om året som orkesterleder og musiker. Det var en svimlende sum (= 3 mill. i 2007) og derfor var det ikke underligt, at han fik ry for at være Danmarks mest velklædte Herre.

Hvad hører der til for at trænge ind til jazzens Forstaaelse? Lington svarer: ”Aah, først og fremmest skal man have Føling med Rytmen og Improvisationerne, for Jazz *uden* Improvisation er *ikke* Jazz.” – Improvisation, hvad vil det sige? Lington: ”Forstaar De, man lader orkesterets forskellige Instrumenter, Saksofon eller Trompet eller Klaver, improvisere over Komponistens Tema, ja, laver frie Variationer, se, det er det, man kalder for hot, næh, selvfølgelig skal Improvisationerne holdes indenfor harmonierne i Temaet, ligesom hos Bach og Mozart og Beethoven. – De store Klassikere tør De nævne i Forbindelse med.. ”en Armstrong, en Goodman, en Artie Shaw, jo, for de har nemlig

som *de* berømte Klassikere, deres bestemte Stilart i *alt*, hvad de spiller, naar vi hører en Grammofonplade med een af dem, saa ved vi straks, hvem det *er*, der spiller."

Bogen fik en fantastisk presse og selv Politikens ATS omtalte den. De kunne ikke stå for Jazz-ordbogen over jazz-slang, hvor bla. en violin blev kaldt for en "skinke".

Lington var også rundt til forskellige boghandlere og musikhandler, hvor han signerede eksemplarer og ofte var tilstrømningen så stor, at politiet måtte regulere færdslen. Den danske Boghandlermedhjælperforening holdt oplæsningsaften i Karnappen i Kvindernes Bygning, hvor Lington læste op og efterfølgende spillede hans orkester over temaet: Jazzen gennem tiderne. Bogen kostede 6 kr. (svarende til ca. 120 kr. i dag). Lington blev i et interview i 1953 spurgt: "Hvad er det skøreste, De har gjort i Deres Liv?" Og svarede: "Jeg? Hm… det maa vist være dengang, da jeg havde skrevet Bogen "Jazz skal der til". Da vilde Forlæggeren have mig til at holde Foredrag med Musikdemonstrationer for en Kreds af Provins-Boghandlere for at stimulere Bogens Salg. Jeg glemmer det aldrig! Foredragsholder, mig! Aldrig har jeg svedt saadan paa en Tribune, og det var rigtig god gammeldags Nervøsitet."

Bogen er en god gennemgang af jazzens fødsel og vækst i Danmark i de første år. Meget af den tekst, som kan læses her i *kursiv*, fra Lingtons egen hånd, er fra bogen.

Bogen var så stor en succes, at Lington året efter præsenterede en idé til et radioprogram, gående ud på, at han ville samle de gamle jazzbands og lade dem spille, mens han ind i mellem læste op fra sin bog. Han nævnte Henrik Clausens "Diamond Jazzband" og Eibergs originale 4 mands band og også Kai Ewans' Olympia orkester, hvor han spillede om natten og sad på forsikringskontor om dagen. Men som med så mange andre gode idéer, blev det ikke til noget. Det ville ellers have været en ret fantastisk udsendelse.

I april måned 1942 var Lington og hans orkester på en Provinstourné med Elsa Sigfuss, Valsø Holm og Peter Sørensen som solister. Mindst 28 byer blev besøgt.

Under krigen kunne selv en arbejderskakklub holde en gigantfest, hvor Lington og hans 30 Lingtonianere spillede til bal!

Lingtons navn var en kvalitetsgaranti. Prisen for at komme ind til ballet var en hel krone!

Lington luftede en ny idé, som han tidligere havde tumlet med: Kæmpe-Varieté i Paladsteatret. Da biograferne ikke fik mange nye film under besættelsen og da de ikke måtte genoptage gamle film, foregik der ikke meget i biografsalene. Lington foreslog derfor, at der blev etableret en Non-stop-varieté fra kl. 20-24. Det skulle være et ”musical show”, hvor orkesteret spillede en stor rolle, men der skulle også være solister og artister. Det skulle ikke koste mere end en almindelig biografbillet. Men Lington endte med at blive kapelmester i Cirkusrevyen for første gang det år i stedet.

Senere samme år var idéen at Arena – som normalt holdt lukket om vinteren - skulle åbnes som ”Københavns Dansepalæ”, hver dag fra 20-24. Lington havde aftalt med en række danseskoler, at deres elever kunne tegne medlemskab for 3 kr. pr. måned og på den måde få ”fri” adgang hele sæsonen. Lingtons orkester skulle spille. Man skulle have ca. 2.500 medlemmer før det kunne løbe

rundt. 600 havde allerede meldt sig. Der blev ikke søgt om spiritusbevilling, da man ikke ville have nogen ”købetvang”. Ungdommen skulle kunne komme og *danse*, og så måske købe en kop kaffe eller en sodavand.